

Opera

1798.

G. 50.

- 1) Cop. 6156.
- 2) Cop. 6143.
- 3) Cop. 6116.
- 4) Cop. 6172.

XV. Qu. 777, 1-4

Dublĳ Virgilĳ Baro
nis Libri georgicorum

Hunc librum dono dedit mihi Dns
Lud Cratſius Vittanienſis in ſibi
memoriani Anno 1553. Petrus
Linnis Vittanice.

Cap. 6143.

XV. Qu. 777, 2

Præfatio

Præfatio in Baronis Georgica.

• **X**omnibus quibus vita humana cōtinetur arti-
ficijs / nullum neq; vite degende magis necessa-
rium: neq; ad mores optimos. et innocentia con-
seruandam: nullum securius nec voluptuosius
est agricultura: que mortaliū alumna et conseruatric benefica
liberalisq; est: que em̄ ad victum: queq; ad variū corporis cul-
tum pertinent omnia inde sunt: et sine cuiusq; scelere / multipli-
ci foenore omnes impensas cū summa fide reddit. Hec suis la-
boribus homines a voluptatibus arcet: et ad omnia grauiora
ferenda instituit. Inuidie: auaritie: iniquitatis deniq; omnis se-
mina opprimit et extinguit: cum paruo viuere assuefaciat. Cō-
sultores in rep. integros pducit et equitis cupidos: milites autē
robustos / et laboris et armorū patientes gignit. Qui discipline
piscis seculis p̄cipuum (vt litterarū monumenta inditio sunt)
studium celebritasq; inerat maxima: adeo vt ne reges quidem
inuitissimosq; impatores ī agro versari puduerit Alcinoꝝ eq̄-
dem pheacum rex summa voluptate in agro versabatur Laer-
tes quoq; id qđ de filio capiebat desideriu, agricultura leniebat
Abrahā Isaac Jacob reliquiq; eiusdem etatis viri in pascuis
degerūt. Tanti deniq; habita ē ī rhomani imperij initio huius
modi disciplina vt Romulus (quo tpanter omnes viuerēt: et
iusta potius q̄ lucrosa eligerent) desides et sordidas cupiditas
tum turpiū allectrices artes tanq; corrupētes corpus et animi
exercitiū seruis ⁊ aduenis tractandas exhibuerit: liberis vero
agriculturā et militie artes (quo pace et bello labore occupati
veneris minus capentur illecebris) reliquerit: sacerdotes ma-
gistratusq; instituit: qui circūeūtes assidue bonos malosq; de-
scribētes agricultores regi deferebant: usq; laudibus psequens
diligentes agricolas. ad colendos agros quemq; incitauerit.
Numa quoq; cū nihil agricultura excellētius putaret. ipsia
frugibus deos colere instituit: et mole salsa sacrificandū cēsiuit
Tante rei dignitatē necessitatēq; videntes greci scriptores sup̄
quinq; et quadraginta (quo melius cerciusq; gereret) suis p̄ce-
ptionib⁹ arcana ei⁹ explicuerunt: quorū oim̄ Hesiodus prin-
ceps estimat: que Varo sibi imitādū assumpsit. sed longo in-
teruallo a tergo reliquit. nec minori studio latini hanc rem cō-
plexi sunt. Catbo quidē prim⁹ apud rhomanos de agricultura

Præfatio

scripsit deinde **S**alerne pater et filius eam diligentius erudierunt. et post hos **S**crofa **T**remelius de eadem eloquentius scripsit. deinde **M.** Terentius varro expoliuit. mox virgilius gloria carminis extulit: et summo ingenij acumine functus, elegantissimum et omni poetice venustatis laude floridum edidit opus quod ante extremum fati diem ad limam reductum expoliuit. senectus et sui delectus extremam manum imposuit: in quo non solum poetica et agriculture precepta quam plurima / verum etiam amplam astronomie atque philosophie copiam nusquam reprehendendus inseruit. profitentem siquidem perfectam agriculture scientiam / et causarum nature: et astrozum pericie non ignarum esse oportet ut auctor est **C**olumella. proter hos **C**ornelius celsus. **J**ulius **I**gnatius. **J**ulius atticus. **J**unius moderatus **C**olumella. **R**utilius **P**alladius. inde **P**linius maior in hac disciplina scripsere.

¶ Intentio poete in his libris est depromere quemadmodum agri et quibus temporibus colendi sint: et generaliter omnia que circa opera rustica occurrunt: et ad utilitatem rusticam pertinent ut in primis quatuor versibus explicatur

¶ Considerandum quod duos tantum georgicorum libros nonnulli esse contendunt dicentes georgiam esse terre operam que in duobus primis voluminibus declaratur. alij vero circa pecora vel apes versantur: quod et si verum sit / tamen et pecora et apes rustici sunt operis: et ad utilitatem eorum magnopere pertinet ideo georgia non modo versatur circa terre operam verum etiam complectitur uniuersa que operi rustico quouis modo congruunt

¶ Nam nisi iumenta habeantur cultura non procedit

Argumentum

¶ In hoc opere **M**ecenati dicato hesiodum secutus **V**arro ingenti arte ingenij sui vim indicauit angusta dilatando et rem propositam rusticam efferendo. unius siquidem voluminis archetypi / breuitatem in quatuor digessit libros: potissimum quod agrum quadrifida sit discretio: alius enim rationalis est: alius arboribus considerandus: alius pascuis / pecoribus necessarius: alius floridus: in quo sunt horti apibus grati immo necessarius. pecus quidem apesque ad rusticam utilitatem pertinent. **P**rimus liber de cultura agrorum est: et de signis tempestatum. **E**t quis terra sponte sua proferat fruges / multo tamen uberiores fiunt artificio humano:

a f

Georgicorum

quod in eo libro continetur. Secundus est de vitibus quarum cura
serior esse cepit: et de vite rustice laudibus. Tertius pecorum
studia, pestemque profert. Quartus de apibus / Aristei et Orphei
fabulas habet. Primus liber in prefationem et narrationem
distribuitur. prefatio omnium librorum argumenta habet et in-
uocationem: quibus rebus beniuolum attentum et docile reddit
auditorum. **B**eniuolum a persona eiusdem cum ei po-
tius quam alij opus deditur. eumque tamen appelleret. **A**ttentum cum
proponit se que appime utilia sunt dicturum: nec minus cum
inuocando propositae rei difficultatem insinuat. docilem reddit
cum de quibus rebus dicturus sit demonstrat: atque ordinem
dicendorum breuiter et dilucide per summam contexat. **N**ar-
ratio ordine suo aperitur.

*Georgica uocantur hi libri qui utitur Vergilio, quasi ad agriculturam per-
tinentes. Nam georgia sunt agricultura, et georgos agricolam. Inuenit
fit georgos. in. um. ad agricolam uel agriculturam pertinent. Item Ge-
orgica. orum. scripta de agricultura*

normalis

Georgicorum

^{Sanctus}
Iudit equū magno tellus percussa tridenti ^{labans & dantes}

^{ino intelligit}
Neptune: et cultor nemorum cui pingua ceae

Tercentum niuei condent dumeta iuuenti.

^{de dicitur quod in iuuenti}
Ipse nemus linquens patrium: saltusq; lycei

^{de dicitur quod in iuuenti}
Nan ouium custos tua si tibi menala cure:

^{de dicitur quod in iuuenti}
Adsis o tegeae fauens: oleq; minerua

^{de dicitur quod in iuuenti}
Inuentrix. vnciq; puer monstrator aratri.

^{de dicitur quod in iuuenti}
Et teneram ab radice ferens siluane cupressum

^{de dicitur quod in iuuenti}
Quiq; deeq; omnes studium quibus arua tueri:

^{de dicitur quod in iuuenti}
Quiq; nouas alitis non nullo semine fruges

^{de dicitur quod in iuuenti}
Quiq; satis largum celo dimittitis imbrem.

^{de dicitur quod in iuuenti}
Tuq; adeo: quē mor que sint habitura deorum

^{de dicitur quod in iuuenti}
Concilia incertum est: vrbis ne inuisere cesar

^{de dicitur quod in iuuenti}
Terrarumq; velis curam. et te maximus orbis

^{de dicitur quod in iuuenti}
Victorem frugum. tempestatumq; potentem

^{de dicitur quod in iuuenti}
Accipiat: cingens materna tempora mirto

^{de dicitur quod in iuuenti}
An deus immensi venias maris: ac tua naute

^{de dicitur quod in iuuenti}
Numina sola colant: tibi seruiat vltima thule

^{de dicitur quod in iuuenti}
Aeq; sibi generum terbis emat omnibus vndis

^{de dicitur quod in iuuenti}
An ne nouitardis sydus te mensibus addas

Lib^{er} prim^{us}

Qua locus erigonen inter chelas sequentes

Panditur: ipse tibi iam brachia contrahit ardens

Scorp^{ius} et celi iusta plus parte reliquit:

Quicquid eris: (nam nec te sperent tartara regem

Nec tibi regnandi veniat tam dira cupido

Quavis elisios miretur grecia campos:

Nec repetita sequi curet proserpina matrem.)

Da facilem cursum: atq; audacibus amne ceptis.

Ignarosq; vie mecum miseratus agrestes

Ingredere: et votis iam nunc assuesce vocari.

Vere nouo gelidus canis cū montibus humor:

Aliquitur: et zephyro putris se gleba resoluit:

Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro

Ingemere: et sulco attritus splendescere vomer:

Illa seges demum votis respondet auari

Agricole: bis que solem bis frigora sentit

Illius immense ruperunt bozea messes

At prius ignotum ferro quā styndimus equoz

Ventos et varium celi prediscere mozem.

Aura sit: ac patrios cultus: habitusq; locorum

Georgicorum

Et quid queq; ferat regio et quid queq; recuset
Hic segetes, illic veniunt felicius vne
Arboresq; fetus alibi: atq; iniussa virescunt.
Gramina: nonne vides croceos, vt tinolos odores
India mittit ebur: moles sua tura sabei
At calybes nudi ferrum: virosaq; pontus
Astozea: eliadum palmas epiros equarum.
Continuo has leges eternaq; federa certis
Imposuit natura locis: quo tempore primum:
Deucalion vacuum lapides iactavit in orbem
Unde homines nati durū genus, ergo age terre:
Pingue solū primis ex templo a mensibus anni:
Fortes inuertant tauri: glebasq; iacentes.
Puluerulenta coquat maturis solibus estas.
At si non fuerit tellus fecunda: sub ipsum
Arcturum tenui sat erit suspendere sulco.
Illis officiat letis ne frugibus berbe:
Hic sterilem exiguis ne deserat humos barena
Alterius idem consas cessare nouales:
Et segnem patiēre sicut durefcere campum.

Liber primus

Aut sibi flava eres mutato fydere farras:
Unde prius quassante legumen:
Aut tenues fetus vicia: tristisq; lupuli
Sulstueris fragiles calamos siluāq; sonantem:
Vrit enim lini campum seges vrit auene:
Vrunt letheo perfusa papauera somno:
Sed tamē alterius faciles labor: arida tantum
Nec saturare fimo pudeat pingui sola: neue
Effetos cinerem immundum lactare per agros:
Sic quoq; mutatis requiescunt fetibus arua.
Nec nulla interea est inarate gratia terre:
Sepe etiam steriles incendere profuit agros:
Atq; lenem stipulā crepitantibus vtere flāmis
Sive inde occultas vires et pabula terre
Pingua concipiunt: siue illis omne per ignem
Excoquitur vicium, atq; exudat inutilis humor:
Seu plures calor ille vias et ceca relaxat
Spiramēta nouas veniat qua succus in herbis:
Seu durat magis et venas astringit hyantes.
Nec tenues pluuię: rapidine potentia solis

Georgicorum

Acrior: aut boree penetrabile frigus adurat:

Quicum adeo rastris glebas qui frangit inertes:

Quimineasq; trahit crates iuuat arua: neq; illum

Flaua ceres alto ne quicquam spectat olympo:

Et qui pro scisso que suscitatur equoz terga:

Rursus in obliquū verso perumpit aratro:

Exercetq; frequens tellurem atq; imperat aruis

Humida solsticia atq; byemes optate serenas

Agricole: byberno letissima puluere farras:

Letus ager, nullo tantum se mylia culta

Lactat: et ipsa suas mirantur gargaras messes:

Quid dicam iacto qui semine cominus arua

Insequitur: cumulosq; ruit male pignis barene:

Deinde satis fluitū inducit: riuosq; sequentes:

Et cum exustus ager morientibus estuat herbis:

Ecce supercilio cliuosi tramitis vndam

Elicite: illa cadens rancum per leuia murmur

Sapa ciet: scatebrisq; arenia temperat arua:

Quid: qui ne grauidis procumbat culmus aristis:

Luxuriam segetum tenera depascit in herba

Liber primus

^{in arboribus} Cum primum sulcos equant sata: quibus paludis

^{in arboribus} Collectum bumorem bibula deducit barena.

^{in arboribus} Presertim incertis si mensibus annis abundans

^{in arboribus} Exit: et obducto late tenet omnia limo

^{in arboribus} Unde caue tepido sudant bumore lacune.

^{in arboribus} Nec tamen hec cum sint hominumque bouum labores

^{in arboribus} Versando terram experti: nihil improbus anser

^{in arboribus} Strimonieque grues: et amaris interymba fibris

^{in arboribus} Officiunt: aut umbra nocet: pater ipse colendi

^{in arboribus} Naud facilem esse viam voluit: primusque per artem

^{in arboribus} Donit agros curis acuens mortalia corda:

^{in arboribus} Nec torpere graui passus sua regna veterno.

^{in arboribus} Ante iouem nulli subigebant arua coloni:

^{in arboribus} Nec signare quidem. aut partiri limite campum

^{in arboribus} Fas erat in medium querebant ipsaque tellus

^{in arboribus} Omnia liberius nullo poscente ferebat.

^{in arboribus} Ille malum virus serpentibus addidit atris:

^{in arboribus} Predarique lupos iussit. pontumque moueri:

^{in arboribus} Dellaque decussit folijs: ignemque remouit:

^{in arboribus} Et passim riuus currentia vina repressis:

Agit ad multa non in
lacrimis et in uilla non
satis erit ab imis non

Atque tangit omnia
in quibus erit cupisse
bonis atque laboris

dicuntur potter
arboribus in quibus
arboribus in quibus
arboribus in quibus

Georgicorum

Ut varias usus meditando extunderet artes

Paulatim: et sulcis frumenti quereret verbam:

Ut silicis venis abstrusum excuderet ignem:

Tunc alios fluuij primum sensere cauates:

Nauita cum stellis numeros et nomina fecit.

Pleiadas byadas clarumq; lycaonis arcton:

Tum laqueis captare feras et fallere visco

Inuentum: et magnos canibus circumdare saltus:

Atq; alius latum funda iam verberat amnem

Alta petens: pelagoq; alius trahit bumida lina.

Tum ferri rigoz atq; argute lamina sarre:

Nam primi cuneis scindebant fisile lignum:

Tum varie venere artes, labor omnia vincit

Improbis: et duris vixens in rebus egestas.

Prima Ceres ferro mortales vertere terram

Instituit: quum iam glandes atq; arbuta sacre

Deficerent silue: et victum dodona negaret.

Dox et frumentis labor additus vt mala culmos

Esset rubigo: senisq; bozreret in aruis:

Lardus: intereunt segetes: subita aspera silus

Ut varias usus meditando

extunderet artes

Paulatim: et sulcis frumenti quereret verbam:

Ut silicis venis abstrusum excuderet ignem:

Tunc alios fluuij primum

Nauita cum stellis

Pleiadas byadas clarumq;

et fallere visco

Inuentum: et magnos canibus

Atq; alius latum funda

Alta petens: pelagoq;

Tum ferri rigoz atq; argute lamina sarre:

Nam primi cuneis scindebant fisile lignum:

Tum varie venere artes,

labor omnia vincit

Improbis: et duris vixens in rebus egestas.

Prima Ceres ferro mortales vertere terram

Instituit: quum iam glandes atq; arbuta sacre

Deficerent silue: et victum dodona negaret.

Dox et frumentis labor additus vt mala culmos

Esset rubigo: senisq; bozreret in aruis:

Lardus: intereunt segetes: subita aspera silus

et alios fluuij primum

et fallere visco

et magnos canibus

Atq; alius latum funda

Alta petens: pelagoq;

Tum ferri rigoz atq; argute lamina sarre:

Nam primi cuneis scindebant fisile lignum:

Tum varie venere artes,

labor omnia vincit

Improbis: et duris vixens in rebus egestas.

Prima Ceres ferro mortales vertere terram

Instituit: quum iam glandes atq; arbuta sacre

Deficerent silue: et victum dodona negaret.

Dox et frumentis labor additus vt mala culmos

Esset rubigo: senisq; bozreret in aruis:

Lardus: intereunt segetes: subita aspera silus

et alios fluuij primum

et fallere visco

et magnos canibus

Atq; alius latum funda

Alta petens: pelagoq;

Tum ferri rigoz atq; argute lamina sarre:

Nam primi cuneis scindebant fisile lignum:

Tum varie venere artes,

labor omnia vincit

Improbis: et duris vixens in rebus egestas.

Prima Ceres ferro mortales vertere terram

Instituit: quum iam glandes atq; arbuta sacre

Deficerent silue: et victum dodona negaret.

Dox et frumentis labor additus vt mala culmos

Esset rubigo: senisq; bozreret in aruis:

Lardus: intereunt segetes: subita aspera silus

Liber primus

Lapeq; tribulq; interq; nitentia culta
Infelix lolium. et steriles dominantur auene.
Quod nisi et assiduis terram in sectabere rastris.
Et sonitu terrebis aues: et ruris opaci
Falce premes vmbas: votisq; vocaueris smbrem
Deu magnū alterius frustra spectabis aceruum
Concussa; famem in siluis solabere quercu.
Dicendum et que sint duris agrestibus arma:
Quis sine nec potuere feri nec surgere messes.
Nomis et inflexi primum graue robuz aratri:
Tarda; eleusine matris voluentia plaustra
Tribula; trabec; et iniquo pondere rastris:
Virgea preterea celei. vilisq; supellex.
Arbutee crates et mystica vannus iacbi:
Omnia que multo ante memor prouisa repones
Si te digna manet diuini gloria ruris.
Continno in siluis magna vi flexa domatur
In burim: et curui formam accipit vlmus aratri:
Huic a stirpe pedes temo protentus in octo.
Hinc aures duplici aptantur dentalia dorso.

Georgicorum

Leditur et tilia ante iugo leuis: altaq; fagus

Stiuag; que currus a tergo torqueat imos.

Et suspensa focus exploret roboza fumus.

Possum multa tibi veterum precepta referre

Ni refugis: tenuesq; piget cognoscere curas.

Area tum ingenti est equada cylindro:

Et vertenda manu: et creta solidanda tenaci:

Ne subeant herbe: neu puluere victa fatiscat.

Tum varie illudunt pestes: sepe exiguus mus

Sub terris posuitq; domos: atq; borrea fecit:

Ant oculis capti fodere cubilia talpe:

Inuentusq; canis buffo: et que plurima terre

Montra ferunt: populatq; ingentem farris acerua

Murculio: atq; inopi metuens formica senecte.

Contemplator item cum se nux plurima siluis.

Induet in florem: et ramos curuabit olentes:

Si superant fetus: pariter frumenta sequentur:

Magnaq; cum magno veniet tritura calore.

At si luxuria foliorum exuberat umbra

Ne quisquam pinguis palee teret area culmos.

*in malucium auidius in
inmiscum melle in stillatus
ro factis decoctis, auir
let, neminiq; mensur
vini generatio lumborido
est coitui fletus. Magna
cunctis namq; in
120 tradidit oritur. Apud
no pugnantes, in illo
vobis. autem Phine
ibit. oblitus, qui sunt in
e nulla. in his memoria
et Helonio l'p'ca curvitu
fi bus crescit, deus
vini l'vina. vinnis in
tib. p' m' g'vina. C'p'v'nt
vinnis in quibus d'v'nt
vinnis in l'v' v'v'nt
est.*

Libet primus

Semina vidi equidem multos medicare ferentes
Et nitro prius et nigra pfundere amurca:
Brandior vt fetus syliquis fallacibus esset:
Et quāuis igni exiguo pperata maderent:
Vidi lecta diu. et multo spectata labore
Degenerare tamē. ni uis humana quot annis.
Maxima queq; manu legeret: sic omnia fatis
In peius ruere ac retro sub lapsa refert:
Non aliter q̄ qui aduerso vix flumine lembum
Remigēs subigit: si brachia forte remisit.
Atq; illum in preceps prono rapit alueus amnis.
Preterea tam sunt arcturi sydera nobis
Hedorumq; dies seruandi: et lucidus anguis
Quibus in patriam ventosa p equora vectis.
Pontus et ostriferi fauces tentantur abydi:
est *quae* *est* *est*
Libra dies somniq; pares vbi fecerit bozas:
Et medium luci atq; vmbis iam diuidit orbem
Exercete viri tauros. serite ordea campis
Usq; sub extremum brume intractabilis imbrem:
Necnon et lini segetem. et cereale papauer,

Georgicorum

Tempus humo tegere: et iā dudū incūbere aratris

Dum sicca tellure licet: dum nubila pendent

Vere fabis satio: tunc te quoq; medica putres

Accipiunt sulci: et milio venit annua cura

Landidus auratis aperit cum cornibus autumnus

Taurus: et aduerso cedens canis occidit astro.

At si triticeam in messem robustaq; farra

Exercebis humum: solisq; instabis aristas

Ante tibi eoe atlantides abscondantur: *Orty Junij*

Snosiaq; ardentis decedat stella corone.

Debita q; sulcis cōmittas semina: quamq;

Inuite peres anni spem credere terre.

Multi ante occasum male cepere: sed illos

Expectata seges vanis elusit auentis.

Si vero vicia mō seres vilemōq; fasellum:

Nec pelusiace curam aspernabere lentis:

Naud obscura cadens mittet tibi signa bootis.

Incipe: et ad medias sementem extende pruinas

Iccirco certis dimensum partibus orbem

Rer duodena regit mundi sol aureus astra:

lunius

*G. m. Est q. m. lo
ex. l. is et h. r. h. q. m.
al. is. & p. h. a. s. i. l. y. d. i. e. r.
s. i. v. i. o. d. i. u. m. l. a. s. e. o. l. y. &
a. r. t. u. s. l. o. g. i. n. i. m. i. s. a. l. i. a.
i. l. l. u. d. i. c. t. y. n. o. n. p. r. o. u. i. t.
o. l. i. m. p. o. q. u. i. m. c. a. l. o.
i. n. m. d. i. u. m. l. i. t. A. l. i. u. m.
i. n. p. l. a. s. t. l. e. c. t. e. d. i. g. i. t.
l. i. t. i. n. i. m. o. i. b. n. o. g. l. e. a. t.*

Liber primus

Quinq; tenent celum zone: quarum vna corusco.
Semper sole rubens: et torrida semper abingni est
Quam circum extreme dextra: leuaq; trabuntur.
Ærulea glacie concrete. atq; imbribus atris.
Has inter mediamq; due mortalibus egris:
Munere concessit diuū: et via secta per ambas
Obliquus qua se signorum verteret ordo.
Mundus vt ad scythiam riphæasq; arduus arces:
Consurgit: premitur libie deuexus in austros.
Hic vertex nobis semper sublimis: at illum
Sub pedibus styx atra vident manesq; profundi
Mactinus hic flexu synuoso elabitur anguis
Circum: perq; duas in mozem fluminis actos:
Arctos oceani metuentes equore tingi.
Illic vt perhibent: aut intempesta silet nox
Semp: et obtenta densantur nocte tenebre.
Aut redit a nobis auroza. diemq; reducit:
Nosq; vbi primis equis oriens affluit anbelis
Illic sera rubens lumina vesper
Hinc tempestates dubio prediscere celo.

Georgicorum

Possumus hinc messisq; diem tempusq; serendi.
Et quando infidum remis impellere marmoz
Conueniat: quādo armatas deducere classes:
Aut tempestiuam in siluis euertere pinum
Nec frustra signorum obitus speculamur et ortus.
Temporibusq; parem diuersis quatuor annum.
Frigidus agricolam: si quādo continet imber:
Multa forent que mox celo speranda sereno
Maturare datur durum proculdit arator:
Uomeris obtusi dentem cauat arboze lintres.
Aut pecori signum: aut numeros impressit aceruis
Exacuunt. alij vallos. furcasq; bicornes:
Atq; amerina parat lente retinacula viti.
Nunc facilis rubea textatur fitina vīrga.
Nunc torrete igni fruges: nuncfrangite saxo:
Quippe etiam festis quedam exercere diebus.
Fas et iura sint. riuos deducere nulla
Religio vetuit. segeti pretendere sep em
Insidias auibus moliri incendere vepres:
Balantumq; gregem fluuio mersare salubri.

Libeꝛ   pꝛimus

Sepe oleo tardi costas agitator aselli.
Ulibus aut onerat pomis: lapidemq; reuertens
Incusum: aut atre massam picis vrbe reportat.
Ipsa dies alios alio dedit ordine luna
Felices operum quintam fuge palidus orcus
Eumenidesq; sate tum partu terra nefando
Roeumq; apetumq; creat. seuq; typhoea:
Et coniratos celum rescindere fratres.
Ter sunt conati imponere pelio ossam
Scilicet atq; osse frondosum inuoluere olympum
Ter pater exstructus dissecit fulmine montes.
Septima post decimam felix et ponere vites:
Et presos domitare boues: et licia tele:
Addere noua fuge melior: contraria furtis:
Multa adeo melius gelida se nocte dedere
Nut cum sole nouo terars irrozat eous
Nocte leues stipule: melius nocte arida prata
Tondentur: noctis lentus non deficit humor:
Et quidam seros byberni ad luminis ignes
Peruigilat: ferroq; faces suspicat acuto.

Georgicorum

Interea longum cantu solata laborem
Arguto coniunx percurrat pectine tales.
Aut dulcis musti vulcano decoquit bumorem
Et folijs vndam tepidi despumat abeni.
Aut rubicunda ceres medio succiditur estu.
Et medio tostas estuterit aera fruges.
Rudus ara, sere nudus, hyems ignava colono.
Frigoribus prato agricolae plerumque fruuntur:
Mutuaque inter se leti conuiuia curant.
Inuitat genialis hyems, curasque resoluit
Aeu presse quum iam portum tetigere carinae
Ruppibus et leti naute imposuere coronas:
Sed tñ et quernas glandes tum stringere tempus
Et lauri baccas, oleamque cruentamque mirra.
Tunc grulbus pedicas: et retia ponere cervis:
Auritosque sequi lepores: tum figere dammas.
Stupea torquentem balearis verbera funde.
Quum nix alta iacet, glaciem cum flumina trudent:
Quid tempestates autumni et sydera dicam:
Atque vbi iam breuioribus dies, et mollior estas.

Liber primus

Que vigilanda viris: vel cum ruit imbriferum ver:
Spicea iam campis cum messis inborruit: et cum
Frumenta in viridi stipula lactentia turgent
Sepe ego cum flavis messorum induceret aruis
Agricola: et fragili iam stringeret ordea culmo.
Omnia ventorum concurrere prelia vidi:
Que gravidam late segetem ab radicibus imis
Sublime expulsam eruerent: ita turbine nigro
Ferret byemis culmumque leuem, stipulasque volantes
Sepe etiam immensum celo venit agmen aquarum
Et sedam glomerant tempestatem imbribus atris
Collecte ex alto nubes: ruit arduus ether:
Et pluuia ingenti sata leta bouumque labores
Diluit: implentur fosse et caua flumina crescunt
Cum sonitu: feruetque fretis spirantibus equos
Ipse pater media nymborum in nocte corusca
Fulmina molitur dextra quo maxima motu
Terra tremis fugere fere: et mortalia corda
Per gentes humilis strauit pavor ille flagranti
Aut atbon: aut rhodopen, aut alta cerannia telo.

b lq

Georgicorum

Deijcit: ingeminant austri et densissimus imber.
Nunc nemora ingenti vento nunc littoza plangunt
Hoc metuens celi menses, et sydera serua.
Frigida saturni quo sese stella receptet.
Quos ignis cell cyllenius erret in orbes.
Imprimis venerare deos: atq; annua magne
Sacra refer cereri: letis operatus in herbis
Extrême sub casu hyemis: iam vere sereno
Tunc agni pingues: et tunc mollissima vina:
Tum somni dulces: densaq; in montibus vmbre
Runcta tibi cererem pubes agrestis adoret.
Qui tu lacte fauos, et miti dilue baccho.
Terq; nouas circum felix eat hostia fruges.
Omnis quam chorus: et socij comitentur ouantes:
Et cererem clamore vocent in tecta: nec ante
Falcem maturis quisquam supponat arstis:
Quam cereri torta redemitus tempora quercu
Ret motus incompósitos et carmina dicat.
Atq; hec vt certis possimus: discere signis
Estusq; pluuiasq; et agentes frigoza ventos.

Liber primus

Ipse pater statuit quid mensura luna moueret:
Quo signo caderent austris: quod sepe videntes
Agricole prius stabulis armenta tenerent.
Continuo ventis surgentibus aut freta ponti
Incipiunt agitata tumescere, et aridus altis
Montibus audiri fragor aut resonantia longe
Littora misceri: et nemorum increbescere murmur.
Iam sibi tum curuis male temperat vnda carinis
Quum medio celeres reuolant ex equore mergi:
Alamoremque ferunt ad littora quibus marine
In sico ludunt fulce notasque paludes
Deserit: atque altam suprauolat ardea nubem:
Sepe etiam stellas vento impendente videbis
Precipites celo labi: noctisque per umbras
Flammaram longos a tergo albescere tractus.
Sepe leuem paleam: et frondes volitare caducas:
Aut summa nantes in aqua colludere plumas:
At boree de parte trucidis cum fulminat: et cum
Auribus zephyris tonat domus: omnia plenis
Rura natant fassis: atque omnis nauita ponto

Georgicorum

Humida vela legit: nunq̄s imprudentibus ymber
Offuit: aut illum surgentem vallibus imis
Arie fugere grues: aut buccula celum
Suspiciens patulis captavit naribus auras
Aut arguta lacus circumvolitavit hirundo:
Et veterem in limo rane cecinere querelam.
Sepius et tectis penetrabilis extulit oua
Angustam formica terens iter: et bibit ingens
Arcus: et epastu decedens agmine magno
Rozuorum increpuit densis exercitus alis.
Nam varias pelagi volucres: et que asia circum
Dulcibus in stagnis rimantur prata caystri:
Aertatim largos humeris infundere rozes:
Nunc caput obiectare fretis: nunc currere in vndas
Et studio incassum videas gestire lauandi.
Tum cornix plena pluuiam vocat improba voce.
Et sola in sicca secum spaciatur barena:
Et caput obiectat querulum venientibus vndis
Nec nocturna quidem carpentes pensa puella
Nesciuere byemen: testa cum ardente viderent

Liber primus

Scintillare oleum: et putres concrefcere fungos:

Hec minus ex imbrĩ soles et aperta serena:

Prospicere: et certis poteris cognoscere signis.

Ham neq; tum stellis acies obtusa videtur:

Hec Fratrĩs radijs obnoxa surgere luna:

Tenuia nec lane per celum vellera ferri.

Non tepidum ad solē pennas in littoze pandunt

Dilecte tetidi balciones: non ore solutos

Immundi meminere suos iactare maniplos.

At nebule magis yma petũt: campoq; recumbunt.

Solis et occasum seruans de culmine summo

Ne quicq; seros exercet noctua cantus:

Apparet liquido sublimis in aere nisus:

Et pro purpureo penas dat scilla capillo.

Quacũq; illa leuem fugiens secat ethera pennis:

Eccc inimicus atrox magno stridore per auras

Insequitur nisus: qua se fert nisus ad auras

Illa leuem fugiens raptim secat ethera pennis

Tum liquidas corui presso ter gutture voces

Aut quater ingeninant. et sepe cubilibus altia

Georgicorum

Nescio qua preter solitum dulcedine leti
Inter se folijs strepitant: iuuat imbribus actis
Progeniem paruum dulcesq; reuifere nidos
Naud equidē. credo: quia sit diuinitus illis
Ingenium: aut rerum fato prudentia maior.
Verum ubi tempestas: et celi mobilis humor
Mutauere vias: et tu piter humidus austris
Dense: erant que rara modo: et que densa relaxat
Vertuntur species animorum: et pectora motus
Hunc alios: alios dum nubila ventus agebat:
Concipiunt: hinc ille auium concentus in agris
Et lete pecudes: et ouantes gutture corui.
Si vero solem ad rapidum lunasq; sequentis
Ordine respiciesi nunq; te crastina fallat
Hora ueq; insidijs noctis capiere serene.
Anna reuertentes cum primum colligit ignes:
Si nigrum obscuro comprehenderit aera cor nū
Maximus agricolis pelagoq; parabitur ymber.
Ad si virgineum suffuderit ore ruborem
Ventus erit: vento semper rubet aurea pbebe

Liber primus

Sin ortu quarto: namq; is certissimus auctor:
Petra neq; obtusis per celum cornibus ibit:
Totus et ille dies et qui nascentur ab illo
Exactum ad mensem pluuia ventisq; carebunt
Votaq; seruati soluent in litore naute.
Blauco: et panopee et inoo melicerte.
Sol quoq; et exoriens: et quū se condet in undas.
Signa dabit. solem certissima signa sequentur
Et que mane refert: et que surgentibus astris.
Ille ubi nascentem maculis variauerit ortum
Conditus in nubem: medioq; refugerit orbe.
Suspecti tibi sint imbres: namq; v: get ab alto
Arboribusq; satisq; notus pecoriq; sinister
Aut ubi sub lucem densa inter nybila sese
Diuersi rumpent radij: aut ubi pallida surgit
Abythoni croceum sinquens auroza cubile.
Heu male tum mitis defendet pampinus vuas:
Tum multa in tectis crepitās salit horrida grando
Hoc etiam emenso quum iam decedet olympo:
Profuerit meminisse magis: nam sepe videmus

Georgicorum

Ipsius in vultu varios errare colores.
Cerulens pluuiam denunciat: igneus euros:
Sin macule incipient rutilo immiscerier igni
Omnia tum pariter vento nymbisque videbis
Feruere: non illa quisquã me nocte pet altum
Ire. neq; a terra moneat cõuellere funem
At si cum referetq; diem: condetq; relatum
Lucidus orbis erit. frustra terrebere nymbis
Et claro silvas cernes aquilone moueri.
Deniq; quid vesper serus vebat vnde serenas.
Ventus agat nubes qd cogitet humidus auster
Sol tibi signa dabit solem quis dicere falsum
Audeat ille etiam cecos instare tumultus
Sepe monet: fraudẽq; et operta tumescere bella:
Ille etiam extincto miseratus cesare romam
Quum caput obscura nitidum ferrugine texit:
Impiaq; eternam timuerunt secula noctem
Tempore quãquã illo tellus quoq; et equora ponti
Obscentq; canes importunq; volucres
Signa dabãt: quotiẽs cyclopũ effruere in agros

Georgicorum

Ematbiam: et latos bemi pinguescere campos,
Scilicet et tempus veniet: quum finibus illis
Agricola incuruo terram molitus aratro
Repesa inueniet: scabra rubigine pila;
Nut grauius rastris galeas pulsabit inanes:
Brandiaq; effossis mirabitur ossa sepulchris:
Nū patrij indigetes et romule, vestaq; mater:
Que tuscum tyberim et romana palatia seruas:
Nunc saltem euerso iuuenem succurrere sedo
Ne prohibite: satis iam pridem sanguine nostro
Aaomedontee luimus periuria troie:
Iam pridem nobis celi te regia cesar
Inuidet: atq; hominum queritur curare triumphos
Quispe vbi fas verum atq; nefas tot bella per orbem
Tam multe scelerum facies non vllus aratro
Dignus bonos: squalent abductis arua colonis
Et curue rigidum falces conflantur in enses
Hinc mouet euphrates: illinc germania bellum
Quicine ruptis inter se legibus vrbes
Arma ferunt: seuit toto mars impius orbe;

Libert secundus

Ut cum carceribus sese effudere quadrigae:
Addunt se in spacia: et frustra retinacula tendens
Fertur equos auriga: neque audit currus habenas

Quidam poete Tetrasticon in librum Georgicon secundum

*H*actenus aruorum cultus et sidera celi.
Pampineas canit ille comas: collesque viuentes

Descriptasque loci vites et dona lynci.

Atque oleae ramos pomorum ex ordine letos.

Dubium Virgilium Baronis Georgicorum. Liber secundus.

H. Actenus aruorum cultus: et sidera celi:

Nunc te bacche canam: nec non siluestria tecum

Virgulta: et prolem tarde crescentis oliuae:

Huc pater o leuce: tuis hic omnia plena

Muneribus tibi pampineo grauidus autumno

Floret ager: spumat plenis vindemia labris.

Huc pater o leuce veni: nudataque musto

c ij

Hactenus aruorum cultus et sidera celi.

*In hoc secundo
videtur de cultu*

Georgicorum

Tinge nouo mecum direptis crura coturnis
Principio arboribus varia est natura creandis.
Namque alie nullis hominum cogentibus ipse
Sponte sua veniunt: camposque et flumina late
Curua tenent: ut molle siler lenteque geniste
Populus et glauca canentia fronde salicta.
Pars autem posito surgunt de semine: ut alte
Astaneae nemorumque ioui que maxima frondet
Esculus: atque habite gratias oracula quercus.
Pullulat ab radice alijs densissima silua.
Et cerasis vlmisique: etiam parnasia laurus
Parua sub ingenti matris se subiicit umbra.
Hos natura modos primū dedit: his genus omne
Siluarum fruticumque viret: nemorumque sacrorum
Sunt alij quos ipse via sibi reperit usus.
Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum
Deposuit sulcis: hic stirpes obruit aruo:
Quadrifidasque fudes: et acuto robore vallos.
Siluarumque alie pressos propaginis arcus
Expectant: et viua sua plantaria terra;

Lib^r secundus

Nil radicis egent alie: summumq; putator
Naud dubitat terre referens mandare cacumen
Quin et caudicibus sectis: mirabile dictu
Truditur esicco radix oleaginaligno:
Et sepe alterius ramos impune. videmus
Vertere in alterius mutataq; insita mala
Ferre. pirum et prunis lapidosa rubescere corna
Quare agite o propios generatim discite cultus
Agricole fructusq; feros mollite colendo:
Neu segnes iaceant terre: iuuat ismara baccho
Conferere atq; olea magnum vestire taburnum
Auq; ades: inceptumq; vna decurre laborem
D decus o fame merito pars maxima nostre
Decoenas pelagoq; volans da vela patienti
Non eg o cuncta meis amplecti versibus opto
Non mihi si lingue centum sint oraq; centum.
Ferrea vox: ades: et primi lege littozis oram
In manibus terre non hic te carmine ficto
Atq; per ambages et longa exorsa tenebo.
Sponte sua que se tollunt in luminis auras

Georgicorum

Infecunda quidem sed leta et fortia surgunt
Quippe solo natura subest tamen hec quoque si quis.
Inserat: aut scrobibus mandet mutata subactis.
Exuerint siluestrem animum: cultusque frequenti
In quascunque voces artes baud tarda sequentur
Necnon et sterilis que stirpibus exit ab imis.
Hoc faciet: vacuos si sit digesta per agros.
Nunc alte frondes. et rami matris opacant:
Arescentibus adimunt fetus: vruntque ferentem.
Nancque seminibus iactis se sustulit arbor:
Tarda venit seris factura nepotibus umbram:
Pomaque degenerant succos oblita priores.
Et turpis ausibus predam fert vna racemus:
Scilicet omnibus est labor impendendus: et omnes
Rogende in sulcum multa mercede domande
Sed truncis oleae melius: propagine vitis
Respondent: solido papue de roboze myrtus
Plantis edure corili nascuntur: et ingens
Fraxinus: herculeeque arbor umbrosa corone
Abaonijque patris glandes: etiam ardua palma

Liber secundus

Nascitur: et casus abies visura marinos.

Inferitur vero ex fetu nucis arbutus horrida.

Et steriles platam malos gessere valentes.

Castanee fagos. ornusque incanuit albo

Flore: piri glandamque sues fregere subulmis

Hec modus inferere atque oculos imponere simplex

Nam qua se medio trudent de cortice gemme:

Et tenues rumpunt tunicas: augustus in ipso:

Sit nodo sinus: huc aliena ex arboze germen

Includunt vdoque docent inolescere libro.

Aut rursus enodes trunci resecantur: et alte

Sinditur in solidum cuneis via: deinde feraces

Plante imittuntur: nec longum tempus et ingens

Erit ad celum ramis felicibus arbor.

Diraturque novas frondes et non sua poma:

Preterea genus haud vnum: nec fortibus vlmis

Nec salici lotoque: nec ideis cyparissis:

Nec pingues vnam in faciem nascuntur oliue

Orbites et radij: et amara pausia bacca

Pomaque: et alcinoi silue: nec surculus idem

Georgicorum

Crustumq̄: sirijsc̄ p̄ris: grauisq̄ volem̄s.
Non eadem arboribus pendet vindemia nostris:
Qua methymneo carpit de palmite lesbos.
Sunt thasie vites: sunt et mareotides albe.
Inguibus he terris habiles lenioribus ille
Et passo psytbia utilior: tenuisq̄ lageos
Tentatura pedes olim vincituraq̄ linguam:
Purpuree precieq̄. et quo te carmine dicam
Retbica. ne cellis ideo contende falernis.
Suntq̄ amynnee vites firmissima vina:
Amolus affurgit quibus: et rex ipse pbaneus:
Argitisq̄ minor. cui non certauerit vlla:
Aut tantum fluere: aut totidem durare per annos:
Non ego te mensis et dñs accepta secundis
Transierim thodia et tumidis busmate racemis
Sed neq̄ q̄ multe species: nec nomina que sint:
Est numerus neq̄ em̄ numero comprehendere refert.
Quem qui scire velit: lybici velit equoris idem
Discere: q̄ multe zephyro turbentur barene
Aut vbi nauigijs violentior incidit eurus:

Liber secundus

Nosse quot ionij veniant ad littoza fluctus.
Nec vero terre ferre omnes omnia possunt.
Fluminibus salices: crassisq; paludibus alni
Nascuntur: steriles saxosis montibus omni.
Littoza myrtetis letissima deniq; apertos
Bacchus amat colles aquilonem et frigora tacti:
Aspice et extremis domitum cultoribus orbem.
Eoasq; domos arabum: pictosq; gelonos
Divise arboribus: patrie sola india nigrum
Fert bebenum solis et thurea virga sabei.
Quid tibi odorato referam sudantia ligno
Balsamaq;: et baccas semp frondentis acbantis
Quid nemoza erbiopum molli canentia lanae
Celleraq; vt folijs depectant tenuia serese
Aut quos oceano propior gerit india lucos
Extremi sinus orbis: vbi aera vincere summum
Arboris baud vllle iactu potuere sagitte:
Et gens illa quidem sumptis non tarda pbaretris.
Dedia fert tristes succos tardumq; saporem
Felicis mali quo non presentius vllum

Georgicorum

Nocula si quando scuee infecere nouerce.
Discuerintq; herbas et non innoxia verba
Auxilium venit: ac membris agit atra venena.
Ipsa ingens arbor. faciemq; similima lauro:
Et si non alium late iactaret odorem:
Laurus erit folia baud vllis labentia ventis
Flos appzima tenax: animas: et olentia medi
Ora fouent illa: et sensibus medicantur anbelis.
Sed neq; medorum silue ditissima terra.
Nec pulcher ganges atq; auro turbidus hermo
Laudibus italie certent: non bactra: neq; indi
Totaq; thuriferis pancaia pinguis barenis:
Nec loca non tauri spirantes naribus ignem
Inuertere. satis immanis dentibus bydri.
Nec galeis densisq; virum seges horruit hastis:
Sed grauide fruges: et bacchi massicus humos
Implere: tenent oleeq; armenta q; leta.
Hinc bellator equus campo sese arduus infert.
Hinc albi clitumne greges: et maxima taurus
Victima. sepe tuo perfusi flumine sacro

Liber secundus

Romanos ad templa deum duxere triumphos.

Hic ver assiduum. atq; alienis mensibus estas

Bis grauide pecudes bis pomis utilis arbor:

At rabide tigres absunt: et seua leonum

Semina. nec miseros fallunt aconita legentes.

Hec rapit immensos orbis per humum neq; tantos

Squammeus in spiram tractu se colligit anguis.

Adde tot egregias vrbes: operumq; laborem:

Tot congesta manu preruptis oppida saxis:

Fluminaq; antiquos subterlabentia muros.

An mare qd supra memorem: quodq; abluit infra:

An ne lacus tantos te lari maxime: tecq;

Fluctibus: et fremitu assurgens benace marmo:

An memorem portus lucrinoq; addita claustra

Atq; indignatum magnis stridoribus equor:

Julia qua ponto longe sonat vnda refuso:

Tyrrbenuq; fretis immittitur estus auernis.

Hec eadem argenti riuos: erisq; metalla

Distendit venis: atq; auro plurima fluxit.

Hec genus acre virum marfos: pubenq; sabellam:

Arbor
Antiq; fuit dicitur
Arbor quibus in

Georgicorum

Assuetumq; malo ligurem: volscoq; verutos

Extulit: hec decios: marios magnosq; camillos:

Sciptiadas duros bello et te maxime cesar

Qui nunc extremis asie iam victor in oris

Imbellem auertis romanis arcibus indum.

Salue magna parens frugum saturnia tellus:

Magna virum tibi res antique laudis: et artis

Ingredior: sanctos ausus recludere fontes

Ascreamq; cano romana per oppida carmen.

Nunc locus aruorum ingenijs: que robor a cuiq;

Quis color et que sit rebus natura ferendis

Difficiles primum terre collesq; maligni

Tenuis vbi argilla: et dumosis calculus aruis.

Palladia gaudent silua viuacis oliue.

Indicio est tractu surgens oleaster eodem

Plurimus: et strati baccis siluestribus agri

Atq; pinguis humus: dulciq; vligine leta:

Quisq; frequens herbis: et fertilis vberis campus.

Qnalem sepe caua montis coualle solemus

Despicere huc summis liquuntur rupibus amnes

Liber secundus

Felicemq̄ trabunt limum: quiq̄ editus austro:
Et filicem curuis inuisam pascit aratris:
Hic tibi preualidas olim multoq̄ fluentes
Sufficiet baccho vites: hic fertilis vne:
Hic laticis: qualem pateris libamus et auro:
Inflavit cum pinguis ebur tyrrhenus ad aras:
Lancibus et pandis fumantia reddimus ecta:
Sin armenta magis studium: vitulosq̄ tueri:
Aut fetus ouium: aut vrentes culta capellas:
Saltus: et saturi petito longinqua tarenti:
Et qualem infelix amisit mantua campum:
Ascendent niueos herbofo in flumine cygnos.
Non liquidi gregibus fontes. non gramina defunt:
Et quantum longis carpent armenta diebus:
Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.
Nigra fere et presso pinguis sub vomere terra.
Et cui putre solum nanq̄ hoc imitamur arando
Optima frumentis: non vlllo ex equore cernes
Plura domum tardis decedere plaustra iuuenis
Aut vnde iratus siluam defexit arator:

Georgicorum

Et nemora euertit multos ignans per annos
Antiquasq; domos animum cum stirpibus imis
Fruit ille altum nidis petiere relictis.
At rudis enituit, impulso vomere campus:
Nam seiuua quidem cliuosi glareae ruris
Quic humiles apibus castias: roremq; ministrata
Et topbus scaber et nigris exesa chelidris
Creta: negant alios eque serpentibus agros
Dulcem ferre cibum: et curuas prebere latebras:
Que tenuem exhalat nebulam fumosq; volucres
Et bibit humorem: et cum vult ex se ipsa remittit.
Queq; suo viridi semper se gramine vestit
Nec scabie et falsa ledit rubigine ferrum.
Illa tibi letis intepet vicibus vltimos:
Illa ferax oleae est: illam experiere colendo:
Et facilem pecori: et patientem vomeris vinci.
Lalem diues arat capua: et vicina veseno
Ora iugo et vacuis clanius non equis acerris:
Nunc quo quamq; modo possis cognoscere dicam:
Rara sit an supra morem si densa requiras

Liber secundus

Altera frumentis quoniam fauet altera baccho.
Densa magis cereri: rarissima queq; lyeo
An te locum capies oculis: alteq; videbis
In solido puteum demitti: omnemq; repones
Rursus humum: et pedibus summas equabis harenas
Si deerit rarum, pecoriq; et vitibus almis
Aptius vber erit, syn in sua posse negabunt
Ire loca: et scrobibus superabit terra repletis.
Spissus ager: glebas cunctantes crassaq; terga
Expecta et validis terram proscinde iuuentis:
Salsa autem tellus: et que perbibetur amara:
Frugibus infelix: ea nec mansuescit arando
Nec baccho genus aut pomis sua nomina seruat.
Tale dabit specimen tu spisso vimine quallos:
Aolaq; prelozum fumosis deripe tectis:
Huc ager ille malus: dulcesq; a fontibus vnde
Ad plenum calcetur: aqua eluctabitur omnis
Scilicet et grandes ibunt per vimina gutte:
At sapor indicium faciet manifestus: et ora
Tristia tentantum sensu torquebit amaro.

Georgicorum

Ainguis item que sit tellus: hoc deniq; pacto
Discimus: haud vnq; manibus iactata fatiscit:
Sed piceis in morem ad digitos lentescit habendo,
Humida maiores verbas alit: ipsaq; iusto
Letior: ab nimium ne sit mihi fertilis illa:
Neu se preualidam primis ostendat aristis.
Que grauis est: ipso tactam se pondere prodit:
Queq; leuis: promptum est oculis prediscere nigram
Et quisquis color: at sceleratum exquirere frigus
Difficile est: picee tantum: taxiq; nocentes
Interdum: aut hedere pandunt vestigia nigre.
His animaduersis. terram multo ante memento
Excoquere: et magnos scrobibus concidere montes
Ante supinatas aquiloni ostendere glebas:
Quam letum infodias vicis genus: optima putri
Arua solo id venti curant gelideq; pruine.
Et labe facta mouens robustus ingera fossor.
At si quos haud vlla viros vigilantia fugit:
Ante locum similem exquirunt: vbi prima paretur
Arboribus seges. et quo mox digesta feratur.

Liber secundus

Dutata ignorent subito ne semina matrem.
Quin etiam celi regionem in cortice signant.
Ut quo queq; modo steterit: qua parte calores
Austrinos tulerit: que terga obuerterit ari:
Restituant. adeo in teneris consuescere multum est
Collibus: an plano melius sit ponere vites
Quere prius, si pinguis agros metabere campi.
Densa sere: in denso non segnior vberere bacchus.
Sin tumulis acclive solum, collisq; supinos:
Indulge ordinibus, nec seclius omnis in vnguem
Arboribus positis secto via limite quadret.
Ut sepe ingenti bello cum longa cohortes
Applicuit legio, et campo stetit agmen aperto:
Directeq; a cies, et late fluctuat omnis
Are renitenti tellus, nec dum horrida miscent
Proelia, sed dubius medijs mars erat in armis.
Omnia sint paribus numeris dimensa viarum.
Non animum modo vti pascat prospectus inanem:
Sed quia non aliter vires dabit omnibus equas
Terra nec in vacuum poterunt se extendere rami
o iij

Georgicorum

Forsitan: et scrobibus que sint fastigia queras.
Ausim vel tenui vitem committere sulco.
Alcius ac penitus terre defigitur arbor.
Esculus in primis, que quatum vertice ad auras
Etberias, tantum radice in tartara tendit.
Ergo non byemes illam, non flabra neq; bymbres
Conuellant, immota manet, multosq; per annos
Multa virum voluens durando secula vincit
Tum fortis late ramos, et brachia tendens
Huc illuc media ipsa ingentem sustinet ymbra
Ne ue tibi ad solem vergant vincta cadentem
Ne ue inter vites corylum sere, ne ue flagella
Summa pete, aut summa defringe ex arboze plantas
Tantus amor terre, neu ferro lede retuso
Semina neue oleæ siuestres inserere truncos,
Nam sepe incautis pastoribus excidit ignis,
Qui furtim pingui primum sub cortice tectus
Robora comprehendit, frondescq; elapsus in altas
Ingentem celo sonitum dedit, inde secutus
Per ramos victor: perq; alta cacumina regnat,

Liber secundus

Et totum inuoluit flammis nemus et ruit atram

Ad celum picea crassus caligine nubem.

Prefertim si tempestas a vertice siluis

Incubuit. glomeratq; ferens incendia ventus

Hoc vbi. non a stirpe valent. ceseq; reuerti

Possunt atq; yma similes reuirescere terra.

Infelix superat folijs oleaster amaris:

Hec tibi tam prudens quisq; persuadeat auctor

Tellurem bozea rigidam spirante mouere.

Rura gelu tunc claudit hyems: nec semine lacto

Concretam patitur radicem affigere terre.

Optima vinetis satio est. cum vere rubenti

Candida venit auis longis inuisa colubris:

Prima vel autumnii sub frigoza. cum rapidus sol

Nondum hyemem cōtingit equis. iam preterit estas.

Ver adeo frondi nemorum. ver vtile siluis.

Uere tumēt terre. et genitalia semina poscunt

Tum pater omnipotens fecundis imbribus ether

Coniugis in gremium lete descendit. et omnes

Magnus alit magno commixtus corpore fetus.

Georgicorum

Aula tunc resonant auibus virgulta canoris.
Et venerem certis repetunt armenta diebus.
Parturiscit almus ager. zephiriq; tepentibus auris.
Laxant arua sinus superat tener omnibus humos
Inque novos soles audent se gramina tuto
Aredere. nec metuit surgentes pampinus austros
Aut actum celo magnis aquilonibus imbrem
Sed trudit gemmas. et frondes explicat omnes
Non alios prima crescentis origine mundi
Illuxisse dies. alium ve habuisse tenorem
Arediderim: ver illud erat: ver magnus agebat
Drbis: et bybernis parcebant flatibus euri.
Num primum lucem pecudes hausere virumq;
Ferrea progenies duris caput extulit aruis.
Immissecq; fere siluis: et sydera celo.
Nec res hunc tenere possent perferre laborem:
Si non tanta quies iret frigusq;: caloremq;
Inter: et exasperet celi indulgentia terras.
Quod superest quecunq; premes virgulta per agros
Sparge fimo pingui: et multa memor occule terra

Libert secundus

Nut lapidem bibulum: aut squallentes infode cōchas
Inter em̄ labentur aque: tenuisq; subibit
Valitus: atq; animos tollent sata: iamq; reperti
Qui saxo super: atq; ingentis pondere teste
Ulgerent: hoc effusos munimen ad imbres.
Hoc vbi biulca siti findit canis estifer arua:
Seminibus positis superest deducere terram
Sepius ad capita: et duros iactare bidentes
Nut presso exercere solum subuomere: et ipsa
Flectere luctantes inter vineta iuuenos.
Tum leues calamos: et rase bastilia virge
Fragineasq; aptare sudes: furcasq; bicoznes
Viribus eniti quarum: et contemnere ventos.
Assuescant: summasq; sequi tabulata per vltimos
Ac dum prima nouis adolescit frondibus etas
Arcendum teneris: et dum se letus ad auras
Palmes agit: laxis per purum immissus habentis:
Ipsa acies falcis nondum tentanda: sed vncis
Arapende manibus frondes: interq; legende
Inde vbi iam validus amplexe stirpibus vltimos

Georgicorum

Exierint: tum stringe comas: tum brachia tunde.
An te reformidant ferrum: tum denique dura
Exerce imperia: et ramos compesce fluentes.
Axepende sepes etiam: et pecus omne tenendum est
Arecipue dum frons tenera: imprudensque laborum.
Aut super indignas hyemes: solemque potentem
Siluestres vni assidue: capreeque sequaces
Illudunt: pascuntur oues, auldeque iuence
Frigora: nec tantum cana concreta pruina.
Aut grauis incumbens scopulis arenibus estas.
Quantum illi nocuere greges: durique venenum
Dentis et adorso signata in stirpe cicatrix.
Non aliam ob culpam baccho caper omnibus aris
Aeditur: et veteres ineunt proscenia ludii
Premiaque ingentes pagos: et compita circum
Abeside posuere: atque inter pocula leti
Dollibus in pratis vinctos saliere per vtres.
Nec non ausonii: troia gens missa coloni
Versibus incomptis ludunt: risusque soluto.
Draque corticibus sumunt horrenda cauatis

Libert secundus

Et te bacche vocant per carmina leta: tibiq;
Oscilla ex alta suspendunt mollia pinn.
Hinc omnis largo pubescit vinea fetu
Complentur vallesq; caue: saltusq; profundi.
Et quocunq; deus circum caput egit honestum
Ergo rite sum: baccho dicemus honorem
Carminibus patrijs: lanceq; et liba feremus.
Et ductus cornu stabit sacer byrcus ad aram
Ringuiq; in veribus torrebimus extra columnis.
Est etiam ille labor curandis vicibus alter
Qui nuncq; exhausti satis est: namq; omne quotannis
Terq; quaterq; solum scindendum: glebaq; versis.
Eternum frangenda bidentibus omne leuandum
Fronde nemus. redit agricolis labor actus in orbem
Atq; in se sua per vestigia voluitur annus.
Ac iam olim seras posuit cum vinea frondes.
Frigidus et siluis aquilo decussit honorem:
Sam tum acer curas venientem extendit in annum
Rusticus: et curuo saturni denre relictam
Persequitur vitem attondens: fingitq; putando.

Georgicorum

Primus humum fodito, primus deuecta cremato
Sarmenta : et vallos primus sub tecta referto:
Postremus merito bis vitibus ingruit umbra.
Bis segetem densis obducunt sentibus herbe
Durus uterq; labor, laudato ingentia rura:
Exiguum colito nec non etiam aspera rusci
Vimina per siluam, et ripis fluuiialis arundo
Aeditur, incultiq; exercet cura salicti,
Iam vincte vites, iam falcem arbuta reponunt,
Iam canit extremos effectus viuitor antes
Sollicitanda tamen tellus: puluisq; mouendus
Et iam maturis metuendus inppiter uis
Contra non vlla est oleis cultura: neq; ille
Procuruam expectant falcem rastrosq; tenaces
Cum semel bescerunt aruis aurasq; tulerunt,
Ipsa satis tellus cum dente recluditur vno
Sufficit humorem, et grauidas cum vomere fruges,
Hoc pinguem, et placitam paci nutritor oliuam
Roma quoq; vt primum trunco s sensere valentes
Et vires habuere suas ad sydera raptim

Liber secundus

Qui propria nituntur. opibus baud indiga nostre
Rec minus inter ea fetu nemus omne grauescit
Sanguineisque inculta rubent auicularia baccis.
Tondentur cythisi. thebas silua alta ministrat.
Pascunturque ignes nocturni et lumina fundunt.
Et dubitant boies serere. atque impendere curas
Quid maiora sequar. salices humilesque geneste
Aut ille pecori frondem. aut pastoribus umbram
Sufficiunt: sepemque satis. et pabula melli.
Et iuuat vndantem buxo spectare cyterum.
Naricieque picis lucos. iuuat arua videre
Non raris hominum non ulli obnoxia cure.
Ipse caucaseo steriles in vertice silue.
Quas animosi euri assidue franguntque feruntque
Dant alios alle fetus. dant vtile lignum
Navigijs pinos. domibus cedrosque cupressosque
Nunc radios trinuere rotis. hic tympana plaustris
Agricole et pandas. ratibus posuere carinas.
Viminibus salices fecunde frondibus vlmis
At myrtus validis bastilibus. et bona bello

Georgicorum

Cornus. styreos tarsi curvantur in arcus
Nec tiliæ leues. aut torno rasile buxum
Non formam accipiunt. ferroq; cauantur acuto
Nec non et torrentem undam leuis innatat alnus
Dissa pado. nec non et apes erainina condunt
Aorticibusq; cauis. viciosaq; illicis aluo.
Quid memorandum eque bacheia dona tulerunt
Bacchus et ad culpam causas dedit. ille furentes
Aentauros leto domiut rhoetumq; pbolumq;
Et magno byleum lapyrbis craterem minantem
D fortunatos nimium: sua si bona nozint
Agricolae: quibus ipsa procul discordibus armis
Fundit humo facilem victum iustissima tellus
Si non ingentem foribus domus alta superbis
Dane salutantum totis vomit edibus undam.
Nec varios inbiant pulchra testudine postes
Illusafq; auro vestes: ephireiaq; era
Alba. nec assirio fucatur lana veneno.
Nec casia liquidi corrumpitur vsus oliui.
Ac securam quies. et nescia fallere vita

Liber secundus

Diues opum variarum, ac latis ocia fundis
Spelunce, viuisq; lacus, aut frigida tempe,
Dugitusq; boum, mollesq; sub arboze somni
Non absunt illic saltus, ac lustra ferarum,
Et patiens operum, paruoq; assueta iuuentus,
Sacra deum, sanctiq; patres extrema per illos
Iusticia excedens terris vestigia fecit.
De vero primum dulces ante omnia muse
Quarum sacra fero ingenti perculsus amore
Accipiant, celiq; vias, et sydera monstrent,
Defectus solis varios, luneq; labores,
Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant,
O bicibus ruptis, rursusq; in se ipsa residunt,
Quid tantum oceano properent se tingere soles
Hiberni, vel que tardis mora noctibus obstet
Sin has ne possim nature accedere partes
Frigidus obstiterit circum precordia sanguis,
Rura mihi, et rigui placeant in vallibus amnes,
Flumina amem, siluasq; inglorius, o vbi campi
Spergiusq; et virginibus bacchata lacenis

Georgicorum

Taygeta. o qui me gelidis in vallibus emi

Sistat. et ingenti ramorum protegat umbra.

Felix qui potuit rerum cognoscere causas.

Alterq; metus omnis. et inexorabile fatum

Subiecit pedibus. strepitumq; acherontis auarum.

Fortunatus et ille deos qui nouit agrestes.

Danaq; siluanumq; senem. nymphasq; sorores

Illum non populi fasces. non purpura regum

Flexit. et infidos agitans discordia fratres.

Aut coniurato descendens dacus ab bystro.

Non res romane perituraq; regna. neq; ille

Aut doluit miserans inopem. aut inuidit habenti

Quos rami fructus. quos ipsa uolentia rura.

Sponte tulere sua carpsit nec ferrea iura.

Insanumq; forum. aut populi tabularia uidit

Sollicitant alij remis freta ceca. ruuntq;

In ferrum. penetrant aulas. et limina regum:

Hic petit excidijs urbem miserisq; penates

Et gemma bibat: et sarrano dormiat ostro

Condit opes alius defossoq; incubat auro:

Liber secundus

Hic stupet attonitus rostris: hunc plausus byantem

Per cuneos geminatus em̄ plebisq; patrumq;

Corripuit: gaudent perfusi sanguine fratrum

Exilioq; domos. et dulcia limina mutant:

Atq; alio patriam querunt sub sole iacentem.

Agricola incuruo terram dimouit aratro:

Hinc anni labor. hinc patriam: paruosq; nepotes:

Sustinet hinc armenta bouum meritosq; iuuenos.

Nec requies: quin aut pomis exuberet annus

Aut fetu pecorum: aut cerealis mergite culmi

Prouentuq; oneret sulcos: atq; horrea vincat:

Venit byems: teritur sicynia bacca: traperia

Blande sues leti redeunt: dant arbuta silues

Et varios ponit fetus autumnus: et alte

Mitis in apricis coquitur vindemia saxis.

Interea pendent dulces circum oscula nati.

Asta pudicitiam seruat domus: vbera vacce

Lactea demittunt: pinguesq; in gramine leto

Inter se aduersis luctantur cornibus bedi.

Ipse dies agitat festos fususq; per herbam

Georgicorum

Ignis ubi in medio. et focij cratera coronant:
Et libans lenee vocat: pecorisq; magistris
Velocis iaculi certamina ponit in vlimo.
Corporaq; agresti nudant predura palestra.
Hanc olim veteres vitam coluere sabini.
Hanc remus et frater: sic fortis betruria creuit
Scilicet. et rerum facta est pulcherrima roma.
Septem que vna sibi muro circumdedit arces.
Ante etiam sceptrum dicti regis et ante
Impia quam cesis gens est epulata iuencis:
Aureus banc vitam in terris saturnus agebat.
Necdum etiam audierant inflari classica. necdum
Impositos duris crepitare incudibus enses.
Sed nos immensum spacijs confecimus equor:
Et iam tempus equum fumantia soluere colla

Quidij in tertium Georgi con Tetrastibicon.

Aq; pales. et pastorum memorande per orbem.
Et pecorum cultus. et gramine pascua leta.
Quis habitent armenta locis. stabulentur et agni.

intelligit a pe
romam

Libert tertius

cat. Solom. q. norm.
p. b. i. l. i. It. m. affe.
q. n. u. s. p. o. t. i. s. s. i. m. u.
t. i. a. s. v. o. s. q. u. i. a. a. l. i. u.
n. o. n. r. e. p. o. t. e. r. e.

Omnia diuino monstrant carmine vates.

Georgicon ad mecenatem

Libert tertius.

E quoq; magna pales. et te memorēde canemus.

Pastor ab amphriso. vos silue amnesq; licei

Letera que vacuas tenuissent carmina mentes:

Omnia iam. vulgata. quis aut euristea durum.

Aut illaudati nescit busiridis aras.

Lui non dictus bylas puer. et latonia delos.

Hippodameq; bumeroq; pelos insignis eburno:

Acer equis. tentanda via est qua me quoq; possim

Tollere humo. victorq; virum volitare per ora

Primus ego in patriam mecum modo vita supersit.

Nonno rediens deducam vertice musas

Arimus idumeas referam tibi mantua palmes.

Et viridi in campo templum de marmore ponam.

Propter aquam tardis ingens vbi fluxibus errat

Dincius. et tenera preterit arundine ripas.

In medio michi cesar erit. templumq; tenebit

Illic victor ego. et tyrio conspectus in ostro

Georgicorum

Aentum quadri iugos agitabo ad flumina curris.
Suncta mihi alpeum linquens. lucosq; molorchi
Aursibus et crudo decernet gretia cestu.
Ipse caput tonse folijs ornatus oliue
Dona feram. iam nunc solemnes ducere pompas
Ad delubra iuuat. cesosq; videre iuuenos
Uel scena ut versis discedat frontibus utq;
Purpurea intexti tollant aulea britanni.
In foribus pugnam ex auro. solidosq; elephanto
Sangaridum faciam. victorisq; arma quirini.
Atq; bic undantem bello. magnosq; fluentem
Nilum. ac nauali surgentes ere columnas.
Addam vrbes asie domitas. pulsumq; nipbatem.
Fidentemq; fuga partium. versisq; sagittis
At duo rapta manu diuerso ex hoste trophea.
Bisq; triumphatas utroq; ab littoze gentes
Stabunt et parij lapides spirantia signa.
Assaraci proles. demissosq; ab ioue gentis.
Nomina trosq; parene. et troie cythibus auctore
Inuidia infelix furias. annemq; seuerum

Liber tertius

Tocytli metuat: tortosq; Ixionis angues.

Immanemq; rotam, et non exuperabile saxum.

Interea dryadum silvas, saltusq; sequamur.

Intactos tua mecenas, baud mollia iussa.

Te sine nil altum mens inchoat, en age segnis.

Rumpe moras, vocat ingenti clamore cirberon:

Taygetiq; canes, domitriq; epidaurus equorum.

Et vox assensu nemorum ingeminata remugit.

Dox tamen ardentis accingat dicere pugnas.

Cesaris et nomen fama tot ferre per annos.

Tytboni prima quod abest ab origine cesar.

Seu quis olympiace miratus premia palme

Nascit equos, seu quis fortis ad aratra iuencos:

Corpora precipue matrum legat, optima torue

Forma bouis, cui turpe caput, cui plurima ceruix:

Et crurum tenus a mento palcaria pendent.

Tum longo nullus lateri modus: omnia magna

Pes etiam: et camuris byrte sub cornibus aurcs.

Nec mihi displiceat maculis insignis et albo

Aut iuga detrectans interdumq; aspera cornu.

Georgicorum

Et faciem tauro propior queq; ardua tota

Et gradiens yma verrit vestigia cauda:

Etas lucinam iustosq; pari hymeneos:

Define ante decem: post quatuor incipit annos:

Letera nec feture babilis: nec fortis aratris:

Interca superat gregibus dum leta iuuentus:

Solue mares mitte in venerem pecuaria primus

Alq; aliam ex alia generando suffice prolem.

Optima queq; dies miseris mortalibus cui

Prima fugit: subeunt morbi tristisq; senectus

Et labor: et dire rapit inclementia mortis.

Semper erunt: quarum mutari corpora malus

Semper em̄ refice: ac ne post amissa requiras.

Anteveni: et sobolem armento sortire quotannis

Nec non et pecori est idem delectus equino.

Tu modo quos in spem statuis summittere gentis.

Precipuum iam inde a teneris impende laborem

Continuo pecoris generosi pullus in aruis

Altius ingreditur: et mollia crura reponit:

Primus et ire viam: et fluuios tentare minaces

Libert tertius

Audet: et ignoto se se committere ponto.
Hec vanos horret strepitus: illi ardua ceruic
Argutumq; caput: breuis aluus. obesaq; terga.
Luxuriatq; toris animosum pectus honesti
Spadices: glauciq; color deterrimus albis
Et giluo: tum si qua sonum procul arma dedere
Stare loco nescit: micat auribus: et tremit artus
Collectumq; fremens voluit sub naribus ignem
Densa iuba: et dextro iactata recumbit in armo:
Et duplex agitur per lumbos spina cauatq;
Tellurem: et solido grauius sonat vngula cornu:
Talis amycei domitus pollucis habens
Allarus et quorum grai meminere poete
Martis equi biuges et magni currus acbillis
Talis et ipse iubam ceruice effudit equina
Aoniugis aduentu pernix saturnus: et altum
Aelion binnitu fugiens impleuit acuto.
Nunc quoq; vbi aut morbo grauis aut iam segnior annis
Deficit abde domo: nec turpi ignosce senecte.
Frigidus in venerem senior: frustra q; laborem;

Georgicorum

Ingratum trahit et si quando ad prelia ventum est.
Ut quondam in stipulis magnus sine viribus ignis
In cassum ferit: ergo animos cuumq; notabis
Precipue: hinc alias artes prolemq; parentum
Et quis cuiq; dolor victo: que gloria palme
Nonne vides cum precipiti certamine campum
Corripuere. ruuntq; effusi carcere currus:
Cum spes arrecte iuuenum exultantiaq; bauris
Ardapauor pulsans: illi instant verberere torto
Et proni dant loza: volat vi feruidus axis.
Iamq; humiles: iamq; elati sublimi videntur
Aera per vatuum ferri: atq; assurgere in auras
Nec mora nec requies: at fulue nymbus arene
Tollitur: humescunt spumis: flatuq; sequentum
Tantus amor laudum: tanta est victoria cure.
Primis erichtbonius currus et quatuor ausus
Iungere equos: rapidisq; rotis insistere victor
Frena peletbronij lapithe: gyrosq; dedere
Impositi dorso atq; equitem docuere sub armis
Insultare solo: et gressus glomerare superbos

Libertertius

Equus uterq; labor: eque iuuenemq; magistri
Exquirunt: calidumq; animis et cursibus acrem
Quamuis sepe fuga verfos ille egerit hostis:
Et patriam epirum referat: fortisq; micenas:
Heptumq; ipsa deducat origine gentem.
His animaduersis instant sub tempus: et omni
Impendunt curas denso distendere pingui:
Quem legere ducem: et pecori duxere maritum:
Florentisq; secant herbas fluuiosq; ministrant
Farras: ne blando nequeant superesse labori:
Inualidi partum referant ieiunia nati.
Ipsa autem macie tenuant armenta volentes:
Atq; vbi concubitus primos iam nota voluptas
Sollicitat frondesq; negant et fontibus arcene
Sepe etiam cursu quatiunt: et sole fatigant:
Tum grauius tonsis gemit area frugibus: et cum
Surgentem ad zepbirum palee iactantur inanes:
Hoc faciunt: nimio ne luxu obtusior usus

ff i

Georgicorum

Sit genitali aruo: et sulcos obliquet inertes.
Sed rapiat sitiens venerem interiusq; recondat
Rursus cura patrum cadere et succedere matrum
Incipit exactis grauide cum mensibus errant:
Non illas grauib; quisquã iuga ducere plaustris
Non saltu superare viam sit passus: et acri
Carpere prata fuga fluuiosq; innare rapaces.
Saltibus in vacuis pascant. et plena secundum
Alumina: muscus vbi et viridissima gramine ripa.
Spelunccq; tegant: et saxea procubet vmbra.
Est lucos silari circa ilicibusq; virentem
Murinus alburum volitans cui nomen asilo
Romanum est. oestrum graij vertere vocantes.
Asper: acerba sonans: quo tota exterrita siluis
Diffugiunt armenta: furit mugitibus etber
Concussus. silueq; et sicci ripa tanagri.
Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras
Inachie iuno pestem meditata iuence.

Liber tertius

Nunc quoque nam medijs feruoribus acrior instat
Arcebis grauido pecori. armenta que pasces
Sole recens orto aut noctem ducentibus astris.
Post partum cura in vitulos traducitur omnis
Continuoque notas. et nomina gentis inurunt
Et quos aut pecori malint summittere habendo.
Aut aris seruare sacris: aut scindere terram.
Et campum horrentem fractis inuertere glebis.
Aetera pascuntur virides armenta per herbas
Tu quos ad studium. atque usum formabis agrestem.
Iam vitulos hortare. viamque insiste domandi
Dum faciles animi iuuenum. dum mobilis etas.
Ac primum laxos tenui de vimine circulos
Seruice subnecte. de hinc ubi libera colla
Seruitio assuerint. ipsis e torquibus aptos
Iunge pares. et coge gradum conferre iuuenos
Atque illis iam sepe rote ducantur inanes
Per terram. et summo vestigia puluere signent

ff ij

Georgicorum

Post valido nitens sub pondere faginus aris
Instrepat: et iunctos tethno trahat ereus orbis
Interea pubi indomite non gramina tantum
Nec vescas salicum frondes: vluamq; palustrem
Sed frumenta manu carpes sata: nec tibi fete
Moze patrum muesa implebunt multraria vacce
Sed tota in dulces consument vbera natos.
Sin ad bella magis studium: turmasq; feroces
Aut alpea rotis prelabi flumina pise
Et iouis in luco currus agitare volantes:
Primus equi labor est: animos atq; arma videre
Bellantum: lituosq; pati: tractuq; gementem
Ferre rotam: et stabulo frenos audire sonantis.
Tum magis atq; magis blandis gaudere magistri
Laudibus et plause sonitum cervicis amare.
Atq; hec iam primo depulsus ab vbere matris
Audiat. inq; vicem det mollibus ora capistris
Invalidus. iam iamq; tremens. etiamq; inscius cui.

Liber tertius

At tribus exactis. ubi quarta accesserit etas.

Carpere mox gyrum incipiat gradibusq; sonare

Compositis. sinuetq; alterna volumina crurum

Sicq; laboranti similis. tum cursibus auras

Pronocet. ac per aperta volans ceu liber habenis

Equora vix summa vestigia ponat barena.

Qualis hyper boreis aquilo cum densus ab oris

Incubuit: scythicq; byemes atq; arida differt

Nubila: tum segetes alte campiq; natantes.

Leuibus horrescunt flabris summeq; sonorem

Dant silue: longiq; vrgent ad littoza fluctus:

Ille volat simul arua fuga: simul equora verrens

Hic vel ad elei metas: et maxima campi

Sudabit spatia: et spumas aget ore cruentas.

Belgica vel molli melius feret effeda collo.

Tum demum crassa magnum farragine corpus

Creescere iam domitis finito nanq; ante domandum

Ingentes tollent animos: prensiq; negabunt:

¶ 15

Georgicorum

Verbera lenta pati: et duris parere lupatis
Sed non vlla magis vires industria firmat:
Quam venerem et ceci stimulos auertere amoris
Sive boum siue est cui gratior vsus equorum,
Atq; ideo tauros procul; atq; in sola relegant
Pascua post montem oppositum, et trans flumina lata,
Nut iutus clausos satura ad prescopia seruant.
Arpit em vires paulatim: vritq; videndo
Femina: nec nemorum patitur meminisse: nec berbe
Dulcibus illa quidem illecebris et sepe superbos
Cornibus inter se subigit decernere amantes.
Pascitur in magna silua formosa iuuenca.
Alli alternantes multa vi prelia miscent
Vulneribus crebris: lauit ater corpora sanguis.
Versaq; in obnixos vrgentur cornua vasto
Tum gemitu reboant silueq; et magnus olimpus
Nec mos bellantis vna stabulare sed alter
Victus ab itlongeq; ignotis exulat oris

Liber tertius

Dulca gemens ignominiam: plagasq; superbi

Victoris: tum quos amisit inultus amores.

Et stabula aspectans regnis excessit auicis.

Ergo omni cura vires exercet. et inter

Dura iacet pernix instrato sacra cubili

Spondibus byrsuris: et carice passus acuta.

Et tentat sese. atq; irasci in cornua discit

Arboris obnixus trunco. ventosq; lacefcit

Ictibus. et sparsa ad pugnam proludit barena.

Post ubi collectum robur. viresq; recepte.

Signa mouet. precepisq; oblitum fertur in hostem

Fluctus vt in medio cepit cum albescere ponto

Longius: et altoq; sinum trahit. vtq; volutus

Ad terras immane sonat per sacra: nec ipso

Donte minor procumbit. at yma crestat vnda

Norticibus: nigramq; alte subiectat barenam.

Dimne adeo genus in terris hominumq; ferarumq;

Et genus equorum. pecudes picteq; volucres

Georgicorum

In furas ignemq; ruunt, amor omnibus idem
Tempore non alio catulorum oblita leaena,
Seulor erravit campis nec funera vulgo
Tam multa informes vrsi stragemq; dedere,
Hersiluas, tunc seuus aper, tum pessima tigris
Neu male tunc tibi solis erratur in agris,
Nonne vides vt tota tremor pertinet equorum
Corpora, si tantum notas odor attulit auras,
Ac neq; eos iam frena virum, neq; verbera senas
Non scopuli: rupesq; caue, atq; obiecta retardans
Flumina, correptosq; vnda torquentia montes
Ipsa ruit, dentesq; sabellicus exacuit sus
At pede prosubigit terram fricat arboze costas
Atq; hinc, atq; illinc humeros ad vulnera durat
Quid iuuentis magnum cui versat in ossibus ignem
Durus amor, nempe abruptis turbata procellis,
Nocte natat ceca serus freta quem super ingens,
Rorta tonat celi et scopulis illisa reclamans

Liber tertius

Equora. nec miseri possunt reuocare parentes.

Nec moritura super crudeli funere virgo.

Quid lynces bacchi varie: et genus acre luporum

Actq; canum: quidq; imbelles dant prelia ceruis

Scilicet ante omnes furor est insignis equarum.

Et mentem venus ipsa dedit. quo tempore glauci

Rorniades malis membra absumpsere quadrigae.

Illas ducit amor trans gargara: transq; sonantem

Ascanium: superant montes: et flumina tranant.

Continuo audis vbi subdita flamma medullis

Quere magis quia vere calor redit ossibus ille

Dre omnes verse in zephirum stant rupibus altis:

Exceptantq; leues auras. et sepe sine vllis

Conungis vento grauide: mirabile dictu:

Saxa per et scopulos. et depressas conualles

Diffugiunt. non eue tuos. neq; solis ad ortus

In boream caurumq;. aut vnde nigerrimus auster

Nascitur et pluuio contristat frigore celum:

Georgicorum

Hinc demum byppomanes. vero quod noie dicunt.
Pastores lentum distillat ab inguine virus
Hypomanes quod sepe male legere nouerit
Discueruntque verbas. et non innocua verba.
Sed fugit interea. fugit irreparabile tempus
Singula dum capti circumuectantur amore
Hoc satis armentis superat pars altera cure
Anigeros agitare greges. byrtasque capellas
Hinc labor. hinc laudem fortes sperate coloni.
Nec sum animi dubias verbis ea vincere magnum
Quam sit. et angustis hunc addere rebus bonorem
Sed me parhisi deserta per ardua dulcis
Raptat amor. iuuat ire ingis qua nulla priorum
Astalias molli diuertitur orbita cliuo.
Nunc veneranda. pales. magno nunc ore sonandum
Incipiens stabulis edico in mollibus herbam
Carpere oues. dum mox frondosa reducitur estas.
Et multa. duram stipula filicumque manipulis

Libert tertias

Sternere subter humum. glacies ne frigida ledat.
Dolle pecus. scabiemq; ferat. turpesq; podagras
Post hinc digressus iubeo frondentia capris
Arbusa sufficere. et fluuios prebere recentes:
Et stabula a ventis hyberno opponere soli
Ad medium conuersa diem. cum frigidus olim
Jam cadit. extremosq; irroizat aquarius anno
Hec quoq; non cura nobis leuioze tuenda
Hec minor vsus erit. quamuis millesia magnos
Tellera mutantur tyrios incocta rubores.
Densior. hinc soboles. hinc largi copia lactis.
Quam magis exhausto spumauerit vbere mulctra
Acta magis pressis manabunt vbera mammis.
Hec minus interea barbas incanaq; menta
Syniphei tondent birci. setasq; comantis
Usam in castrorum: et miseris velamina nautis.
Aascuntur vero siluas. et summa licij
Horentisq; rubos et amantes ardua dumos.

Georgicorum

Atq; ipse memores redeunt in tecta suosq;
Ducunt. et grauido superant vix vbera limen.
Ergo omni studio glaciem ventosq; niuales.
Quo minor est illis cure mortalis egestas.
Quertes victumq; feres. et virgea letus
Nabula. nec tota claudes foenilia bruma.
At vero zephyris cum leta vocantibus estas
In saltus vtrumq; gregem atq; in pascua mittes
Luciferi primo cum sydere frigida rura
Arpamus dum mane nouum. dum gramina canent.
Et ros in tenera pecori gratissimus herba est.
Inde vbi quarta sitim celi collegerit hora.
Et cantu querule rumpent arbusta cicade.
Ad puteos aut altagreges ad stagna iubeto
Currentem ilignis potare canalibus undam
Astibus ac medijs vmbrosam exquirere vallem.
Sic vbi magna iouis antiquo robore quercus
Ingentes tendat ramos. aut sicubi nigrum

Libert tertius

Illicibus crebris sacra nemus accubat vmbra
Tum tenues dare rursus aquas. et pascere rursus
Solis ad occasum. cum frigidus aera vesper
Temperat et saltus reficit iam rosida luna.
Littoraq; alcionem resonant. et acanthida dumi
Quid tibi pastores lybie. quid pascua versu
Prosequar et raris habitata magalia tectis.
Sepe diem. noctemq;. et totum ex ordine mensem
Pascitur. itq; pecus longa in deserta sine vllis
Hospitijs tantum campi iacet omnia secum
Armentarius aser agit. tectumq; laremq;.
Armaq; amictumq; canem cressamq; pbaretram
Non secus ac patrijs acer romanus in armis
Iniusto sub fasce viam cum carpit. et hosti
Ante expectatum positus stat in agmine castris
At non qua scitbie gentes meoticaq; vnda.
Turbidus. et torquens flauentes ister barenas.
Quaq; redit medium rhodope porrecta sub axem
Illic clausa tenent stabulis armenta neq; vlle
Aut herbe campo apparent. aut arboze frondes

Georgicorum

Sed lacet aggeribus niueis informis, et alto
Terra gelu late septemq; assurgit in vlnas
Semper byems, semper spirantes frigoza cauri
Tum sol pallentes baud vnq; discutit vmbra
Nec cum inuectus equis altum petit etbera nec cum
Precipitem oceani rubro lauit equore currum
Non crescunt subite currenti in flumine cruste,
Undaq; iam tergo ferratos sustinet orbes,
Nubibus ista prius patulis nunc hospita plaustris
Aeraq; dissiliunt vulgo, vestesq; rigescunt
Indute, ceduntq; securibus humida vna,
Et tote solidam in glaciem vertere lacune,
Stiriaq; impetis induruit horrida barbis,
Interea toto non secius aere mingit
Intereunt pecudes, stant circumfusa pruins
Corpora magna boum, confertoq; agmine cerui
Torpent mole noua, et summis vix cornibus extant
Nos non immisissis canibus non cassibus vllis
Puniceacue agitant pauidos formidine penne
Sed frustra oppositum trudentes pectore montem

Libertus tertius

Comminus obtruncant ferro. grauitercq; rudentes
Ledunt et magno leti clamore reportant.
Ipsi in defossis ipecubus secura sub alta
Ocia agunt terra. congestaq; roborata totas
Aduoluunt fossis vltimos igniq; dedere.
Hic noctem ludo ducunt. et pocula leti
Fermento atq; acidis imitantur vitea sorbis
Talis hyperbozeo septem subiecta trioni
Sens effrena virum ripheo tunditur euro
Et pecudum fuluis velantur corpora setis
Si tibi lanicium cure. primum aspera silua
Appecc; tribulicq; absint fuge pabula leta
Continuoq; greges villis lege mollibus albos
Illum autem quamuis aries sit candidus ipse.
Nigra subest vdo tantum cui lingua palato
Reijce: ne maculis infuscet vellera pullis
Nascentum: plenoq; alium circumspecte campo
Dunere sic niueo lane: si credere dignum est:
Pan deus arcadie captam te luna fefellit
In nemora alta vocans. nec tu aspernata vocantem

Georgicorum

At cui lactis amor cytisum lotosq; frequentes
Ille manu, salsaq; ferat praesepibus herbas.
Dic et amant fluuios magis et magis vbera tendunt
Et salis occultum referunt in lacte saporem.
Dulti iam excretos prohibent a matribus bedos.
Primaq; ferratis praefigunt ora capistris.
Quod surgente die mulsero horisq; diurnis:
Nocte premunt quod iam tenebris, et sole cadente
Sub lucem exportant calathis, adit oppida pastor
Nut parco sale contingunt, hyemiq; reponunt.
Nec tibi cura canum fuerit postrema: sed vna
Veloces sparte catulos acremq; mollosum
Pasce sero pingui, nunq; custodibus illis
Nocturnum stabulis furem, incursumq; luporum
Nur impacatos a tergo horrebis iberos.
Sepe etiam cursu timidos agitabis onagros:
Et canibus leporem, canibus venabere dammas.
Sepe volutabis pulsos siluestribus apros
Atratu turbabis agens, montesq; per altos
Ingentem clamore premes ad retia ceruum.

Liber tertius

Disce et odoratam stabulis accendere cedrum
Balbaneosq; agitare graues nidoze ebelydros
Sepe sub immotis presepibus aut mala tactu
Vipera delituit. celumq; exterrita fugit.
Aut tecto assuetus coluber succedere et umbra
Pestis acerba boum. pecorizq; aspergere virus
Fouit bumū. cape saxa manu cape robor a pastor
Tollentemq; minas. et sibila colla tumentem
Deice lamq; fuga timidum caput abdidit alte
Aum medij necus extremeq; agmina caude
Soluuntur tardosq; trahit sinus vltimus orbes
Est etiam ille malus calabris in sal tibus anguis
Squammea cōuolvens sublato pectore terga.
Atq; notis longam maculosus grandibus aluum
Qui dū amnes vlli rumpuntur fontibus et dum
Qere madent vdo terre. ac pluuiabilibus austris
Stagna colit. ripisq; habitans hic piscibus atram
Improbis ingluuitem. ranisq; loquacibus explet
Postq; exusta palus. terreq; ardore debiscunt
Epilit in siccum. et flammanti a lumina torquens

68 14

Georgicorum

Senit agris, asperque siti, atque exterritus estu.
Ne mihi tum molles sub diuo carpere somnos,
Neu dorso nemoris libeat iacuisse per verbas
Aum positis nouus exuijs: nitidusque iuuenta
Voluitur aut catulos tectis: aut oua relinquens
Arduus ad solem linguis micat ore trisulcis
Dorborum quoque te causas et signa docebo:
Turpis ouis tentat scabies: vbi frigidus imber
Altius ad viuum per sedit: et horrida cano
Bruma gelu: vel cum tonsis illois adbesit
Sudor, et byrsuti secuerunt corpora vepres,
Dulcibus iccirco fluijs pecus omne magistris
Perfundunt: vdisque artes in gurgite villis
Dersatur: missusque secundo defluit annis.
Aut consumm tristi contingunt corpus amurca:
Et spumas miscent argenti, aut sulfura viua:
Ideasque pices: et pingues vnguine ceras:
Schillamque: elleborosque grauis: nigrumque blicumen,
Non tñ vlla magis presens fortuna laborum est
Quam si quis ferro potuit rescindere summum

Liber tercius

Ulceris os: alitur vitium: vitium tegendo:
Dum medicas ad bibere manus ad vulnera pastor
Abnegat: et meliora deos sedet omnia poscens:
Quin etiam ima dolor balantum lapsus ad ossa
Cum surit: atque artus depascitur arida febris.
Profuit intensos estus auertere: et inter
Ima ferire pedis salientem sanguine venam:
Bifalte quo more solent: acerque gelonus
Cum fugit in rhodopen: aut in deserta getarum:
Et lac concretum cum sanguine potat equino.
Quam procul aut molli succedere sepius umbræ
Videris aut summas carpentem ignavus verbas
Extremamque sequi: aut medio procumbere campo
Pascens: et sere solam decedere nocti
Continuo culpam ferro compesce priusque
Dira per incantum serpent contagia vulgus
Non tam creber agens byemen ruit equore turbo:
Quam multe pecudum pestes: nec singula morbi
Corpora corripunt: sed tota estiva repente
Spemque gregemque simul: cunctaque ab origine gentem

Georgicorum

Tum sciat aërias alpes: et norica si quis
Castella in tumultis: et lapidis arua timauit.
Nunc quoque post tanto videat: desertaque regna
Pastorum: et longe saltus: lateque vacantes:
Hic quondam morbo celi miseranda coorta est
Tempesta: totoque autumnu incanduit æstu.
At genus omne neci pecudum dedit: omne ferarum
Corruptaque lacus infecit pabula tabo.
Nec via mortis erat simplex: sed ubi ignea venis
Omnibus acta sitis miseros abduxerat artus
Rursus abundabat fluuidus liquor: omniaque in se
Dissa minutatim morbo collapsa trahabat.
Sepe in honore deum medio stans hostia ad aras
Anea dum niuea circumdatur infula vitæ.
Inter cunctantes cecidit moribunda ministros
Qui si quam ferro mactauerat ante sacerdos.
Inde neque impositis ardent altaria fibris:
Nec responsa potest consultus reddere vates
Qui vix suppositi tinguntur sanguine cultri.
Summaque seivna sanie infuscatu barena.

Liber tertius

Hinc letis vituli vulgo moriuntur in herbis.

Et dulces animas plena ad praesepia reddunt:

Hinc canibus blandis rabies venit: et quatit egros

Tuscis anabela sues: ac faucibus angit obesis.

Labitur infelix studiorum: atq; immemor herbe

Victor equus: fontesq; auertitur: et pede terram

Trebra ferit: demisse aures: incertus ibidem

Sudor: et ille quidem morituris frigidus aere

Pellis: et ad tactum tractanti dura resistit:

Hec ante exitum primis dant signa diebus.

Sin in processu cepit crudescere morbus.

Tum vero ardentes oculi. atq; attractus ab alto

Spiritus interdum gemitu grauis: imaq; longo

Alia singultu tendunt: sit naribus ater

Sanguis: et obsessas fauces premit aspera lingua

Profuit inserto latices infundere cornu

Leneos: ea visa salus morientibus vna.

Dox erat hoc ipsum exitio. furisq; relecti

Ardebant. ipsiq; suos iam morte sub egra:

Dij meliora pijs erroremq; hostibus illum:

Georgicorum

Discissos nudis lamabant dentibus artus.
Ecce autem duro fumans sub vomere taurus
Concidit. et mixtum spumis vomit ore cruorem.
Exremosq; ciet gemitus. sic tristis arator.
Dorentem abiungens fraterna morte iuuentum
Atq; opere in medio defixa reliquit aratra.
Non umbra aliorum nemorum. non mollia possunt
Arata mouere animum. non qui per saxa volutus.
Aurior electro campum petit amnis. at yma
Soluuntur latera. atq; oculos stupor vrgit inertes
Ad terramq; fluit de uero pondere ceruic.
Quid labor. aut benefacta iuuant. quid vomere terras
Inuertisse graues. atqui non massica bacchi
Dunera non illis epule nocuere reposte
Frondibus et victu pascuntur simplicis herbe
Rocula sunt fontes liquidi. atq; exercita cursu
Flumina. nec somnos abrumpit cura salubres.
Tempore non alio dicunt regionibus illis
Quesitas ad sacra boues iunonis. et vris
Imparibus ductos alta ad donaria currus.

Liber tertius

Ergo aegre rastrois terram rimantur: et ipsis
Unguibus infodiunt fruges: montesq; per altos
Contenta ceruice trabunt stridentia plaustra
Non lupus insidias: explorat ouilia circum.
Nec gregibus nocturnus obambulat: acrior illum
Aura domat. timidi damme. ceruicq; fugaces
Nunc interq; canes. et circum tecta vagantur.
Jam maris immensi prolem. et genus omne natantum:
Littore. in extremo ceu naufraga corpora fluctus
Proluit. insolite fugiunt: in flumina phoce.
Interit: et curuis frustra defensa latebris
Uipera. et attoniti squammis astantibus bydis.
Ipsis est aer ausibus non equus et ille
Precipites alta vitam sub nube relinquunt:
Preterea nec iam mutari pabula refert.
Quasiteq; nocent artes cessere magistri
Abillirides chizon amibroniusq; melampus
Seuic et in lucem stigijis emissa tenebris
Hallida tesiphone morbos agit ante metumq;
Inq; dies auidum surgens caput altius effert.

Georgicorum

Salatu pecorum, et crebris mugitibus amnes
 Ardentem sonant ripe, collesque supini,
 Jamque cateruatim dat stragem, atque aggerat ipsis
 In stabulis turpi dilapsa cadavera tabo,
 Donec humo tegere ac foueis abscondere discunt.
 Nam neque erat coriis usus: nec viscera quisquam
 Aut undis abolere potest: aut vincere flamma.
 Nec tondere quidem morbo: illuniceque peresa:
 Uellera: nec telas poscunt attingere putres.
 Verum etiam inuisos: si quis tentarat amictus
 Ardentes papule: atque immundus olentia sudor
 Membra sequebatur: nec longe deinde moranti:
 Tempore contractos artus sacer ignis edebat.

Rotinus aeris mellis redolentia regna:
 Pyblacas, et apes: aluorum et cerea tecta.
 Quidque albi flores examina queque legenda
 Indicat: bumentisque fauos celestia dona.

Dublij Virgilij Baronis Georgicorum. Liber quartus.

Rotinus aeri mellis celestia dona

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Rotinus aeri mellis celestia dona' and 'Pyblacas, et apes'.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page.

Libertus quartus

Epequar: banc etiam mecenas aspice partem.

Admiranda tibi leuium spectacula rerum

Dagnanumosq; duces: totusq; ordine gentis

Dores: et studia: et populus: et prelia dicam

In tenui labor, ac tenuis: non gloria: si quem

Flumina leua sinunt: auditq; vocatus apollo.

Principio sedes apibus: statioq; petenda

Quo neq; sit ventis aditus, nam pabula venti

Terre domum pbibent, neq; oues, bediq; petulci

Floribus insultent, aut errans buccula campo

Decutiat rorem, et surgentes atterat verbas.

Absint, et plecti squalentia terga lacerti

Inguibus a stabulis: meropesq; alieq; volucres

Et manibus progne pectus signata cruentis

Omnia nam late vastant: ipsasq; volantes.

Die ferunt dulcem nidis immittibus escam:

At liquidii fontes, et stagna virentia musco

Adsint, et tenuis fugiens per gramina riuis.

Palmaq; vestibulum, aut ingens oleaster obumbret:

At cum prima noui ducent examina reges

Incorat apolline
Vire a principio
Vbi aliphicaria st
Da que satis pe
qui abce debeat
municipal apibz
debeat arte vgi
time romingot

Progne filia fin
regis venant
aria regis tace
liber vpon
Ligilasse et dtem
pridylter nota pro
folind vnu occidi
vnt opuld dnd d
cognito terig ypa
vnt vcrud oppipa

bb l

Libertus quartus

Sepe etiam effossis, si vera est fama latebris

Sub terra fodere larem, penitusq; reperte

Punicibusq; cauis, exeseq; arboris antro,

Tu tamen e leui rimosa cubilia limo

Unge fouens circum et raras superinijce frondes

Neu proprius tectis taxum sine neue rubentis

Ure foco cacos, alte neu crede paludi,

Aut vbi odor ceni grauis, aut vbi concaua pulsu

Saxa sonant vocisq; offensa resultat ymago

Quod superest, vbi pulsam hyemem sol aureus egit

Sub terras, celumq; cistua luce reclusit.

Ille continuo saltus: siluasq; per agrant:

Purpureosq; metunt flores: et flumina libant

Summa leues: hinc nescio qua dulcedine lete

Progentem: nidosq; fouent: hinc arte recentes

Excudunt ceras: et mella tenatia figunt:

Hinc vbi iam emissum caueis ad sydera celli,

Nare per estatem si quidam suspexeris agmen,

Obscuramq; trahi vento mirabere nubem

Contemplator, aquas dulcis, et frondea semper

bb ij

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Virgilio dicitur...', 'Hic in mica...', and 'Sed dicitur plis...'

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including 'Virgilio dicitur...', 'Sed dicitur plis...', and 'Hic in mica...'

Libertercius

Ipsi per medias acies insignibus alis
f. rufes *f. factitudinis*

Ingentes animos angusto in pectore versant
paris *f. rufes*

Nec adeo obnixi non cedere. dum grauis aut bos
paris *f. rufes*

Aut bos versa fuga victor dare terga sub egit.
f. rufes *f. rufes*

Hic motus animorum. atque bec certamina tanta
f. rufes *f. rufes*

Pulueris exigui iactu compressa quiescent.
f. rufes *f. rufes*

Terum ubi ductores acie reuocaueris ambos
f. rufes *f. rufes*

Deterior qui visus. eum ne prodigus obsit
f. rufes *f. rufes*

Dede neci. mellior vacua sine regnet in aula
f. rufes *f. rufes*

Alter erit maculis auro squallentibus ardens.
f. rufes *f. rufes*

Nam duo sunt genera hic melior insignis. et ore
f. rufes *f. rufes*

Et rutilis clarus squammis. ille horridus alter
f. rufes *f. rufes*

Asidia. latamque trabens inglorius aluum
f. rufes *f. rufes*

Ut bine regum facies. ita corpora plebis
f. rufes *f. rufes*

Namque alie turpes horrent. ceu puluere ab alto
f. rufes *f. rufes*

Cum venit. et terram sicco spuit ore viator
f. rufes *f. rufes*

Aridus. elucet alie. et fulgore corruscant
f. rufes *f. rufes*

Ardentes auro. et paribus lita corpora guttis.
f. rufes *f. rufes*

Hec potior soboles. hinc celi tempore certo
f. rufes *f. rufes*

Dulcia mella premes. nec tantum dulcia. quantum
f. rufes *f. rufes*

*Plinius scribit quod
de rufes...*

*Carer se dare dicit
quod et quod carer
suo genero*

Acijos me occiden

*Quis dicit
Mellis rufes
dicitur rufes
mellis dicitur rufes
mellis dicitur rufes*

Libertercius

Cresceret in ventrem cucumis: nec sera comantem

Narcissum: aut flexi tacuissim vimen acanthi

Pallentes bederas: et amantes littoza myrtos

Namos sub oebalie memini me turribus altis:

Qua niger humectat flauentia culta galesus

Lozycium vidisse senem cui pauca relict

Iugera ruris erant: nec fertilis illa iuuentis

Nec pecori oportuna seges: nec comoda baccho:

Dic rarum tamen in dumis bolus: albaq; circum

Lilia: verbenasq; premens. vescumq; papauer:

Regum equabat opes animis seraq; reuertens.

Nocte domū dapibus mensas onerabat inemptis

Primus vere rosam: atq; autumnno carpere poma

Et cum tristis hrens etiam nunc frigore saxa

Rumperet. et glacie cursus frenaret aquarum:

Ille conam mollis iam tum tondebat acbanti

Aestatem increpitans serā: zephyrosq; morantis

Ergo apibus fetis idem: atq; examine multo

Primus abundare: et spumantia cogere pressis

Della fauis. illi tulle. atq; vberima pinns.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'Cresceret in ventrem cucumis' and 'Narcissum'.

Handwritten marginal note: 'Narcissus die flo'...

Handwritten marginal note: 'Abalia die alio no'...

Handwritten marginal note: 'Guing die loc'...

Handwritten marginal note: 'Zephyrus dicit'...

Libertus quartus

Sufficiunt aulascq; et cerea regna refugunt.

Sepe etiam duris errando in cotibus alas

Attrivere, ultroq; animam sub fasce dedere.

Tantus amor florum et generandi gloria mellis.

Ergo ipsas quamuis angusti terminus eui

Excipiat neq; em plus septima ducitur estas.

At genus immortale manet, multosq; per annos

Stat fortuna domus, et aut numerantur auorum

Arcterea regem non sic egyptus, et ingens

Lydia: nec populi partib; aut medus bydaspes

Observant, rege nicolum mens omnibus vna est.

Amisso rupere fidem, constructaq; mella

Diripere ipse et crates solvere fauorum.

Ille operum custos, illum admirantur et omnes

Circumstant fremitu denso, stipantq; frequentes.

Et sepe attollunt bumeris et corpora bello

Obiectant, pulchramq; petunt per vulnera mortem

His quidam signis atq; hec exempla secuti

Esse apibus partem diuine mentis et haustus

Herbceos dicere, deum, namq; ire per omnes

Handwritten notes in the margin:
memini ab xij hinc ab are antichristi ab igne
corpore a spiritu diuino
delictis gaudentibus qui p bndt
paradisi p hinc ab igne
memini ab xij hinc ab are antichristi ab igne
corpore a spiritu diuino
delictis gaudentibus qui p bndt
paradisi p hinc ab igne

Georgicorum

Terrasq; tractusq; maris celumq; profundum

Vinc pecudes armenta viros, genus omne ferarum

Quemq; sibi tenues nascentem arcessere vitas

Scilicet huc reddi, deinde ac resoluta referri

Amnia nec morti esse locum, sed viua volare

Sideris in numerum, atq; alto succedere celo.

Si quando sedem augustam, seruataq; mella

Thesauris relines, prius haustus sparsus aquarum

Ore foue, fumosq; manu pretende sequaces.

His grauidos cogunt fetus, duo tempora messis

Taygete simul os terris ostendit honestum

Nelas, et oceani spretos pede reppulit amnes.

Aut eadem sydnus fugiens vbi piscis aquosi

Tristior byernas celo descendit in vndas.

Illis ira modum supra est, leseq; venenum

Dorsibus inspirant, et spicula ceca relinquunt.

Affire venis animasq; in vulnere ponunt.

Sin duram metues byemem, parceq; futuro

Contusosq; animos, et res miserabere fractas

At suffire thymo, cerasq; recidere inanes

pro ager de melle
minima que aliis
rio ayam dicit
annus p. v. v. v.
in hunc fieri
fuit filia ples
stelli qui dicit
filiis ples
p. p. p. p. p.
hibeloge hor
et unguentum
p. p. p. p. p.

Quell
p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p.

p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p.

p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p.

p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p.

p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p.

p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p.

Liber quartus

Quis dubitet: nam sepe fauos ignotus adedis

Stellio, et lucifugis congesta cubilia blattis

Immunisq; sedens aliena ad pabula fucus.

Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis

Aut dirum tuce genus, aut inuisa minerue

Laros in foribus suspendit aranea casses.

Quo magis ex hauste fuerint: hoc acrius omnes

Incumbent generis lapsi sarcire ruinas:

Complebuntq; foros: et floribus hozrea textent:

Si vero quoniam casus apibus quoq; nostros

Uita tulit tristi languabant corpora morbo

Quod iam non dubijs poteris cognoscere signis

Continuo est egris alius color: horrida vultum

Deformat macies: tum corpora luce carentum

Exportant tectis: et tristia funera ducunt

Aut ille pedibus connere ad limina pendent:

Aut intus clausis cunctantur in edibus omnes

Ignaveq; fame: et contracto frigore pigre.

Tum sonus auditur grauior: tractimq; susurant.

Frigidus vt quondam siluis immurmurat auster:

de homine refluere de qd qd binos opit

*Aranea sic in
uocem ad
ut dundig
pucilla p
Mad ad retid*

*Ge modis apit
me di canit
Dicit*

*infirmitate
sub comparo
dulce
copafit*

Libertus quartus

^{admirare} ^{admirabilem}
Ima tenes: quid me preclara stirpe deorum

^{patris} ^{oro} ^{diebus} ^{Mei} ^{die}
Si modo quem perhibes pater est thymbraeus apollo

Inuisum facis genuisti: aut quo tibi nostri

Pulsus amor: quid me celum sperare iubebas:

^{honor}
En etiam ipsum bunc vite mortalis honorem:

Quem mihi vix frugum et pecudum custodia solers

^{facientem}
Omnia tentanti excuderat te matre relinquo.

Quin age et ipsa manu felices erue silvas: ^{conuenit} ^{procedit}

Uer stabulis inimicum ignem atq; interfice messes

Ure sata: et validam in vites molire bipennem

Tanta mee si te ceperunt tedia laudis:

^{sed} ^{frugum} ^{fructus} ^{quod} ^{fructu} ^{fructu}
At mater sonitum thalamo sub fluminis alti

^{audire} ^{fructum} ^{ab} ^{omnibus} ^{multis} ^{otiosa}
Sensit: cum circum milesia vellera nymphae

^{incubant} ^{largo} ^{celerare}
Arpebant byali saturo fucata colore.

^{hic} ^{nymphe}
Drymoq; rantoq; lygeaq; phyllodoceq;

^{canabiles} ^{atq;} ^{habitu}
Resartem effuse nitidam per candida colla

^{hic} ^{nymphe} ^{se} ^{dicte}
Neseq; spioq; thaliaq; cymodoceq;

^{Ma} ^{nymphe}
Tydipe et flaua lycorlas altera virgo:

^{parce} ^{felix}
Alter a tum primos lucine experta labores:

^{hic} ^{nymphe}
Aliaq; et beroc soror oceanitides ambe:

Thymbraeus deus
No a copia thym
re que multo
pud eius d

Benedictus pitagora
loquitur qui ante
dicit omnia recte

De Nympheis dea
eas quas mirra
te quibus dicit
dicitur vixit
vixit pulchritudine
dicitur
Nolle sententiam
dicitur huius
Cesaris et capite

Niana dea partu

Georgicorum

Ambe auro pictis incincte pellibus ambe

Atque epbyre atque opis et asia deiopcia:

Et tandem positis velox aretbusa sagittis:

Inter quas curam clymene narrabat inanem

Vulcani, martisque dolos et dulcia furtiva

Atque chao denso diuini narrabat amores.

Armine quo capte dum fuis mollia pensa

Deuoluunt: iterum maternas impulit aures

Luctus aristei vitreisq; sedilibus omnes

Obstupere, sed ante alias aretbusa sorores:

Prospiciens summa flauum caput extulit vnda.

Et procul o (genitum non frustra exterrita tanto)

Ayrene soror, ipse tibi tua maxima cura

Tristis aristeus penaei genitoris ad vndam

Stat lacrimans, et te crudelem nomine dicit

Hinc percussa noua mentem formidine mater

Duc age, duc ad nos, fas illi lumina diuum

Tangere, at, simul alta iubet discedere late

Flumina, qua iuuenis gressus inferret at illum

Auruata in montis faciem circumstetit vnda,

Liber quartus

Acceptis sibi vastis, insitque sub annem.

James domum mirans genitricis et humida regna

Speluncisque lacus clausos, lucosque sonantis

Ibat: et ingenti motu stupefactus aquarum

Omnia sub magna labentia flumina terra

Spectabat diuersa locis, pbasinque lycumque.

Et caput vnde altus primum se erumpit enipeus.

Inde pater tyberinus et vnde antena fluente.

Saxosumque sonans bypanis: mysusque caycus:

Et gemina auratus taurino cornua vultu

Aridanus: quo non alius per pingua culta

In mare purpureum violentior influit amnis.

Postquam est in thalami pendentia pumice tecta

Peruentum: et nati fletus cognouit manes

Ayrene, manibus liquidos dant ordine fontes:

Bermane, tonsilisque ferunt mantilia villis:

Pars epulis onerant mensas, et plena reponunt

Procula: panthaeis adolefcunt ignibus arae.

Et mater cape maconij carthesia bacchi

Oceano libemusque: simul ipsa precatur:

Handwritten note at the bottom of the page, partially obscured by the binding.

Libertus quartus

Tum siccant herbe, et pecori iam gratior umbra est.

In secreta senis ducam quo fessus ab undis

Ne recipit, facile, ut somno aggrediare iacentem.

Uerum ubi correptum manibus vinculisq; tenebris:

Tum varie eludent species, atq; ora ferarum.

Fiet enim subito sus horridus: atraq; tigris:

Squamosusq; draco, et fulva ceruice leena.

Aut acrem flamme sonitum dabit, atq; ira vinculis

Ercidet: aut in aquas tenuis dilapsus abibit.

Sed quanto ille magis formas se vertet in omnes

Tanto nate magis contende tenacia vincula.

Donec talis erit mutato corpore, qualem

Videris incepto tegetet cum lumina somno.

Hec ait, et liquidum ambrosie diffudit odorem

Quo totum nati corpus perduxit, at illi

Dulcis compositis spiravit crinibus aura.

Atq; babilis membris venit vigor, est specus ingens

Eresi latere in montis, quo plurima vento

Logitur inq; sinus scindit sese vnda reductos

Deprensus olim statio tutissima nautis.

Georgicorum

Intus se vasti protheus tegit obice saci.
 Atc iuuenem in latebris auersum a lumine nympharum
 Collocat ipsa procul nebulis obscura resistit.
 Jam rapidus torrens siccities sirius indos
 Arbeat celo. et medium sol igneus orbem
 Hauserat arebant herbe. et caua flumina siccis
 Faucibus ad limum radij tepe facta coquebat.
 Tum protheus consueta petens in fluctibus antra
 Ibat cum vasti circum gens bumida ponti.
 Exultans rorem late dispergit amarum
 Sternunt se somno diuerso litore proce
 Ipse (velut stabuli custos in montibus olim
 Vesper ubi e pastu vitulos ad tecta reducit
 Auditis lupos. acunt balatibus agni)
 Consedit scopulo medius. numerumq; recenset
 Anius aristeo quoniam est oblata facultas
 Uix defesta senem passus componere membra
 Tum clamore fuit magno. manicisq; lacentem
 Occupat ille sue contra non immemor artis
 Omnia transformat sese in miracula rerum

pargens d fa
 descendenda est
 panto prothea
 in aisteris

Ege sup
 ria uicci
 dicit

balatibus
 agni

Mmura
 du 2 vinnu
 ad 9 vinnu
 agat 2 vinnu
 pfecto

Georgicorum

Altaq; panthaea, et rhesi maioritia tellus

Atq; gete, atq; bebrus et actias oritbia

Ipse caua sonans egrum testudine amorem

Te dulcis coniunx te solo in litore secum

Te veniente die te decedente canebat.

Tenarias etiam fauces alta hostia ditis;

Et caligantem nigra formidine lucum

Ingressus manesq; adiit regemq; tremendum

Nesciatq; humanis precibus mansuescere corda.

At cantu commote berebi de sedibus imis

Umbre ibant tenuesq; simulacraq; luce carentum:

Quam multa in siluis auium se milia condunt.

Nesper ubi, aut bybernus agit de montibus imber.

Matres atq; viri, defunctaq; corpora vita

Dagnantimū heroum: pueri: inupteq; puellae:

Impositiq; rogis iuuenes ante ora parentum.

Quos circum limus niger, et deformis arundo

Lociti, tarda q; palus, inamabilis vnda

Alligat, et nouies stit interfusa coerret,

Quin ipse stupuere domus atq; intima leti

Libert quartus

^{pluie} ^{Aspidem}
Tartara, ceruleosq; implere crinibus angues

^{pluie} ^{Aspidem}
Eumenides, tenuiq; inbiens tria cerberus ora

^{ad quod dicitur}
Atq; Ixionei vento rota constitit orbis.

^{palamitates}
Iamq; pedem referens casus euaserat omnes

^{Orpheo} ^{in hunc mundum}
Redditaq; euridice superas veniebat ad auras

^{Orpheo} ^{scilicet} ^{diuina inferorum}
Pone sequens namq; banc dederat proserpina legem.

^{ad carum} ^{sententia} ^{Orpheo}
Cum subita incautum dementia cepit amantem

^{que esse} ^{inferi} ^{propt} ^{corum crudelitate}
Ignoscenda quidem: scirent si ignoscere manes

^{Orpheo} ^{ad appropinquat via}
Restitit, euridicemq; suam iam luce sub ipsa

^{legit} ^{dominus} ^{quasi} ^{lege} ^{sibi} ^{dant}
Immemor heu victusq; animi resperit ibi omnis

^{quod Orpheo} ^{sent} ^{sp} ^{caudaverit} ^{plurimum}
Effusus labor, atq; immittis rupta tyranni

^{sanis} ^{aquis}
Federa, terq; fragor stagnis auditus auernis

^{curdare}
Illa quis et me inquit miseram, et te perdidit Orpheus

^{deponibilis} ^{diversum}
Quis tantus furor, en iterum crudelia retro

^{claudis} ^{oculos} ^{languidos}
Sata vocat: conditq; natantia lumina sonus

^{magnum} ^{tenebris}
Iamq; vale: feroz ingenti circumdata nocte

^{porrigens} ^{quo} ^{sed} ^{ma} ^{mag}
Inualidasq; tibi tendens heu non tua palmias

^{Orpheo}
Dixit et ex oculis subito, ceu fumus in auras

^{admixta} ^{loca} ^{Orpheo}
Commixtus tenues fugit diuersa, necq; illum

^{apprehendens}
Arensantem ne quicq; ymbrae, et multa volentem

lib. 4.

Georgicorum

Ennius / Tharon

Dicere preterea vidit. nec portior orci.

Amplius obiectam passus transire paludem.

Quid faceret? quo se rapta bis coniuge ferret?

Quo fletu manes. qua numina voce moueret?

Illa quidem stygia nabat iam frigida cymba

Septem illud totos perbibent ex ordine menses

Rupe sub aëria deserti ad strymonis undam

fleuisse. et gelidis bec euoluisse sub antris

Dulcentem tigres. et agentem carmine quercus

Qualis populea moerens philomena sub umbra

Amisos queritur fetus. quos durus arator:

Observans nido implumes detraxit. ac illa

Flet noctem. ramoque sedens miserabile carmen

Integrat. et moestis late loca questibus implet

Nulla venit. nullisque animum flexere hymenei.

Solus hyperboreas glacies. tanainque niualem

Aruaque ripbeis nunquam viduata pruinis:

Austrabat. raptam euridicen. atque irrita dicta

Dona querens. sperete ciconum quo munere matres

Inter sacra deum. nocturnisque orgia bacchi

*clarmontis orphici et
re tractatus?*

*ymon et flumina
rane ora que ad
impudens amoris
aloro morabatur
us?*

*ones sua
eres que ab orphico
e distemperare per
le bacchi? sana
finita?*

*amans flu
morum
ab aqua
tempore*

*Orgia pte. mo
grecos sac
dicitur*

Liber quartus

^{Silanius} ^{Orpheus}
Discriptum late iuuenem sparsere per agros

^{quo} ^{caudida} ^{Orpheus} ^{seferat}
Tum quoq; marino rea caput a ceruice reuulsam

^{regard} ^{ma} ^{morua}
Surgite cum medio portans oecagrius bebrus

Uolueret euridicen vox ipsa et frigida lingua.

^{vocant}
Ab miseram euridicen anima fugiente vocabat.

^{adit}
Euridicen toto referebant flumine ripe

^{quod} ^{ma} ^{vere}
Nec protbens. et se iactu dedit equoz in altum

^{sternat} ⁱⁿ ^{Asperum}
Quaq; dedit spumantem vndam sub vertice torsis

^o ^{gruaz} ^e
At non cyrene. namq; vltro affata timentem

^{quod} ^{protbens} ^{dat} ^{ob} ^{hanc} ^{cau} ^{form} ^{Dee}
Nate licet tristes animo deponere curas.

^{Empire} ^{silus}
Nec omnis morbi causa. hinc miserabile nymphae

^{morua}
Cum quibus illa choros lucis agitabat in aetis

^{venia} ^{corabilis} ^{Deus}
Exitum misere apibus. tum munera supplex

^{offer} ^{petendi} ^{venia} ^{ma} ^{ma} ^{ma}
Tende petens pacem. et faciles venerare naphaeas

^{petendi} ^{venia} ^{ma} ^{ma}
Namq; dabunt veniam votis. irasq; remittent.

^{egregios}
Sed modus orandi quis sit prius ordine discant.

^{hanc} ^{corodine} ^{capina} ^{ma} ^{ma} ^{ma} ^{ma}
Quatuor erimios prestanti corpore tauros

ⁱⁿ ^{ma} ^{ma} ^{ma} ^{ma} ^{ma}
Qui tibi nunc viridis depascunt summa lyces

ⁱⁿ ^{ma} ^{ma} ^{ma} ^{ma} ^{ma}
Relige et intacta totidem ceruice iuencas.

ⁱⁿ ^{ma} ^{ma} ^{ma} ^{ma} ^{ma}
Quatuor bis aras alta ad delubra dearum

RR ij

8 fl
ropu
qur
cng

no
v2

Andra Cyrene ad
dat I media at m
vina

Interdum dicit
Naphaeas nymphae
maum form

Liber quartus

Per populos dat iura. viamq; affectat olympo.

Illo virgilium me tempore dulcis aiebat

Arthenope studijs florentem ignobilis ocl

Carmina qui lusi pastorum: audaxq; iuuenta

Tytire te patule cecini sub tegmine fagi.

ad. rchd
de p. rchd
quidam dicit qd putat ignobilis iuris
o. p. rchd
est in dicitis contractio
clausula syllabam iurina,
in iuritate
vam e. s. rchd

Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m

Dublij Virgilij Baronis

Georgicorum Libri quarti finis. Impressum Lypzck
per Baccalarium Wolfgangū Donacensem Anno gra
tie. M. cccc. xcviij.

kk ij

Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m
Arthenope e m

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Handwritten notes on the left edge of the page, partially cut off.

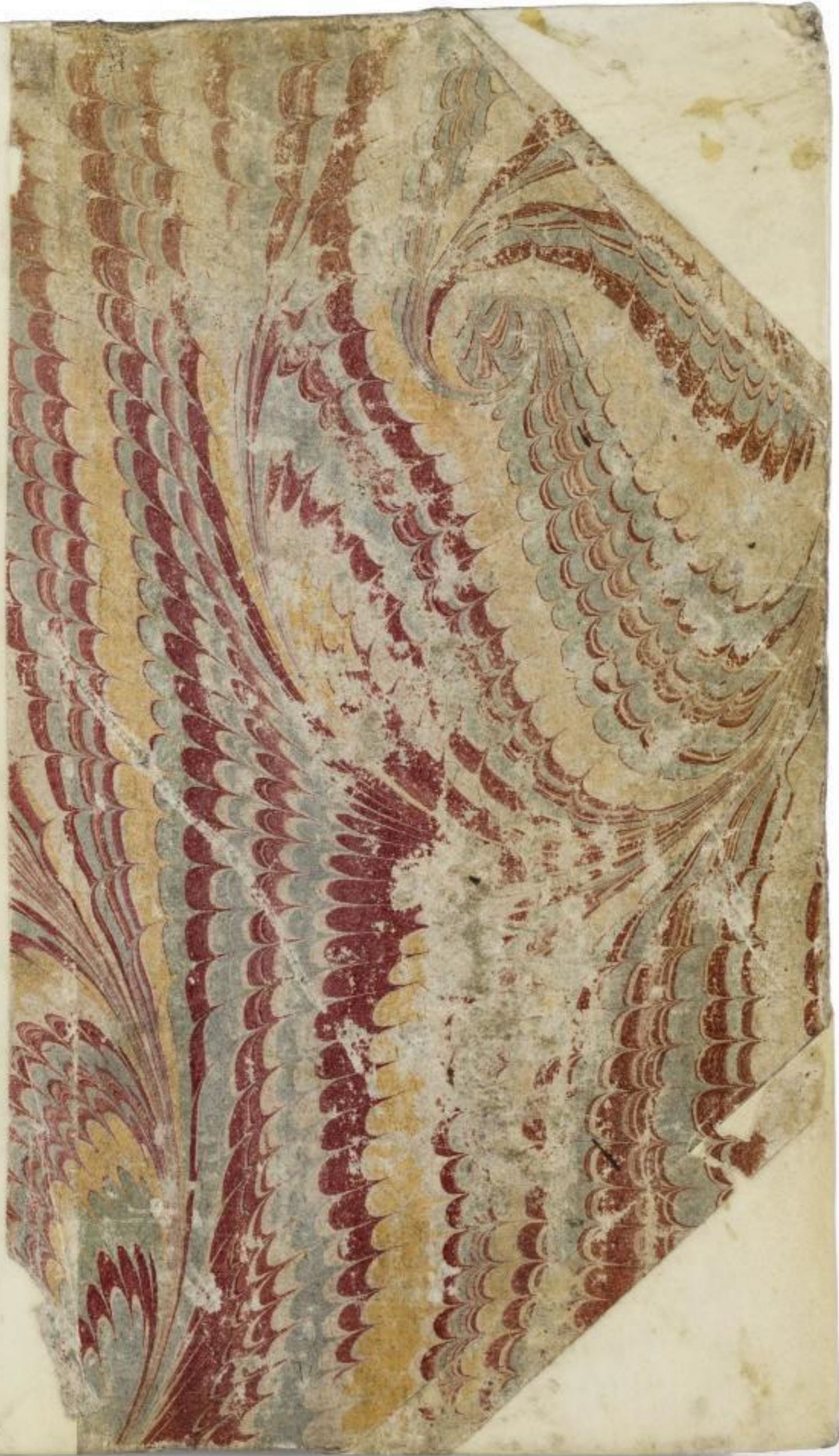
Konserwacja wyk.: H. J. K. (2018.) Fdk w PK25

Magda Opera

41
219

11
iae
98.

Virgilio Opera

~~110~~
178
219

110
178
219
iae
14. 11. 1908.

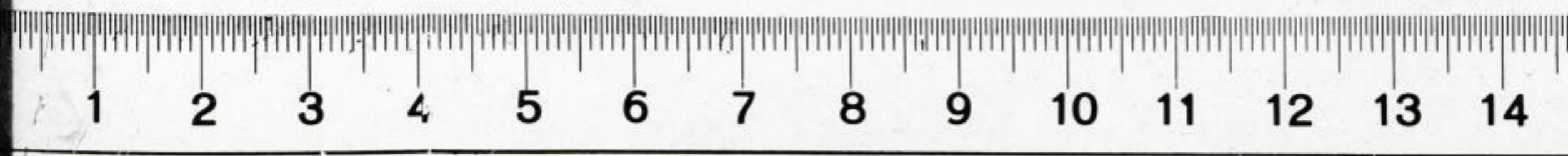
Virgilia Opera

H.
219

Virgiliae
14. 12. 1898.

50

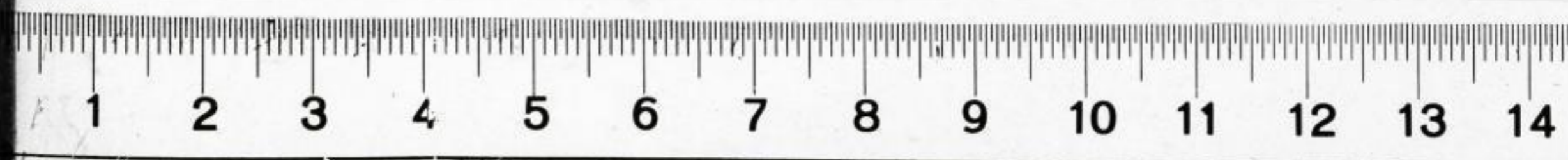

Libanus p... ..

Semina vnde aquidem mltis e... ..
 Et nitro prius v... ..
 Brandior v... ..
 Et quavis igni e... ..
 Uidi lecta v... ..
 Degenerare... ..
 Maxima queq... ..
 In peius ruere... ..
 Non aliter q... ..
 Remigis subigit... ..
 Atq; illum in... ..
 Preterea tam sunt... ..
 Hedorumq; die... ..
 Quibus in patriam... ..
 Pontus et ostrif... ..
 Libra dies somn... ..
 Et mediu... ..
 Exercete v... ..
 Usq; sub extremu... ..
 Necnon et lini... ..

[Faint handwritten notes in a later hand, possibly a commentary or correction.]

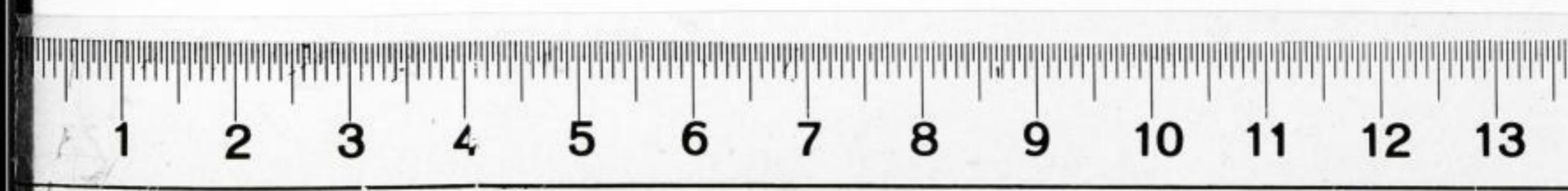

Pro deinde deinde...
Appetit...
Vult...
Omnia...
Diach...
Ipsa...
P...
Quis...
Et...
Con...
His...
Quae...
Et...
Hanc...
Com...
Reg...
Et...

De hisse rebus quas in iudicio gunt

Et sic neque ad iudicium pro dicitur esse

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

Quia quae sunt in iudicio sunt in iudicio

